

Strategisk samarbejdsaftale om boligsocial indsats

Områdets navn: Bispehaven

Aftalens parter: Østjysk Bolig og Aarhus Kommune

Samarbejdsaftalen gælder fra: 1. januar 2017

Underskrifter:

Østjysk Bolig

7/12-2016

Dato

Navn

Østjysk Bolig
Søren Frichs Vej 25
8000 Aarhus C

Aarhus Kommune

5/12-2016

Dato

Navn

AARHUS KOMMUNE
Bolig og Projektudvikling
Kalkværksvej 10
8000 Aarhus C

Den strategiske aftale

Det er et krav, at der udarbejdes en **strategisk aftale** for at opnå Landsbyggefondens støtte til boligsocial indsats. Aftalen forpligter kommune og boligorganisationer i forhold til organisering og styring af den pågældende bevilling.

Ændringer i den strategiske aftale skal godkendes af Landsbyggefonden.

Konkrete aftaler om specifikke aktiviteter mellem den boligsociale indsats og de lokale kommunale institutioner, foreninger eller andre aktører skal fastlægges i særskilte **delaftaler** for hvert indsatsområde, der hører under den strategiske aftale.

Bestyrelsen for den boligsociale indsats skal i den forbindelse sikre, at delaftalerne for de valgte indsatsområder løbende ajourføres, og de ajourførte aftaler skal til enhver tid kunne rekvireres af Landsbyggefonden.

Følgende dokumenter skal vedlægges denne strategiske aftale:

- Et organisationsdiagram (ad samarbejdsaftalens pkt. 2)
- En delaftale for hvert af de valgte indsatsområder (ad samarbejdsaftalens pkt. 5)
- En beredskabsplan jf. regulativets § 6
- En milepælsplan for den samlede projektperiode
- Et budget udarbejdet i skabelonen fra <http://driftsstoette.lbf.dk>
- Et aktivitetsskema udarbejdet i skabelonen fra <http://driftsstoette.lbf.dk>
- Et bilag med centralt genererede målinger ved indsatsens starttidspunkt

1. Formål med den boligsociale indsats

HELHEDSPLANER OG STRATEGISKE MÅL

Visionen for Bispehaven er beskrevet som følgende i konkurrenceprogrammet for "Tryghed i Bispehaven":

"Bispehaven skal være et attraktivt bykvarter i Aarhus. Et bykvarter hvor beboere fastholdes og nye beboergrupper søger til. Et trygt, varieret og oplevelsesrigt kvarter der hænger sammen med den omkringliggende by og danner rammen om det gode by- og boligliv og dagligdagens fællesskaber"

Denne vision knytter sig an til 3 strategiske mål:

1. Attraktiv bykvarter
2. Trygt bykvarter
3. Fællesskaber

De strategiske mål opnås gennem:

- Den boligsocial helhedsplan samt kommunale indsatser
- Fysiske helhedsplan (Tryghedsprojektet/Tryghedsrenoveringen),
- Ledelsessamarbejdet i Bispehaven/Partnerskabsaftale mellem Østjysk Bolig, Aarhus Kommune og Østjyllands Politi

I krydsfeltet imellem disse indsatser ligger desuden inddragelse, udvikling og samspil med det omkringliggende miljø f.eks. erhvervslivet, institutioner, foreninger, frivillige.

BOLIGSOCIALE FORMÅL OG MÅL

Formålet med den boligsociale helhedsplan er, "at øge trygheden og styrke civilsamfundet gennem facilitering og skabelse af positive og kompetencegivende fællesskaber, der øger beboernes livsmuligheder og forebygger negativ social arv".

Helhedsplanen arbejder ud fra både et gruppe- og individfokus. Helhedsplanen skal bidrage til at sammenhængskraften og den sociale kapital øges, så beboerne er mere trygge, trives bedre og føler større grad af ejerskab til området. Helhedsplanen arbejder ud fra, at dette bl.a. kan opnås gennem øget kendskab til hinanden, flere muligheder for at indgå i fællesskaber og bedre kommunikation.

Den social mobilitet skal samtidig øges og helhedsplanen vil understøtte mønstrebrydere gennem kompetencegivende fællesskaber, dialog med forældrene, og et tæt og koordineret samarbejde med kommunen.

Den boligsociale helhedsplan opererer med følgende overordnede boligsociale mål:

- Styrke civilsamfundet
- Større tryghed
- Øget beboertrivsel
- Flere i arbejde
- Flere i uddannelse

FÆLLESSKABER I FOKUS

Den boligsociale helhedsplan tager afsæt i Bispehavens fællesskaber. Den forestående tryghedsrenovering skal bidrage med rammerne for et trygt miljø, som binder området sammen med det øvrige Aarhus. Dette er imidlertid ikke tilstrækkeligt til at ændre på de sociale, trygheds- og imagemæssige udfordringer Bispehaven står over for. Den boligsociale indsats skal facilitere, brobygge og muliggøre rammerne for positive, kompetencegivende og inkluderende fællesskaber i samarbejde med lokalområdets forskellige aktører med henblik på at øge områdets sociale kapital.

TVÆRGÅENDE FOKUSOMRÅDER

Inden for hvert indsatsområde vil der være en faglig afgrænsning. Dette er med til at sikre en fokuseringen inden for de givne indsatsområdespecifikke udfordringer, hvor der etableres boligsociale teams som kobles med faglige følgegrupper bestående af relevante samarbejdspartnere (primært lokalt forankret kommunale aktører). På tværs af de 3 indsatsområder opereres med 4 gennemgående fokusområder:

- *Kompetenceløft:* Helhedsplanen skal bane vej for den enkelte beboers muligheder for at tilegne sig sociale og faglige kompetence. De konkrete kompetenceløft vil være differentieret efter målgrupperne f.eks. forældrekompetencer, faglig undervisning (dansk, IT osv.), medborgerskab og sociale færdigheder, jobtræning, eksamenshjælp osv.
- *Folkesundhed:* Helhedsplanen vil have et generelt fokus på at øge folkesundheden og mindske uligheden i sundhed i Bispehaven. Folkesundhed skal lige som tryghed forstås bredt som noget fysisk, socialt og mentalt, og differentieres alt efter målgruppernes behov.
- *Inddragelse/indflydelse:* Helhedsplanen vil så vidt muligt inddrage beboere og frivillige i planlægningen og udførelsen af aktiviteterne. Gennem inddragelse og indflydelse opnås en større demokratiforståelse, som bidrager til større ejerskab for området og øger beboernes medborgerskabsfølelse til hinanden.
- *Kommunikation/formidling:* Helhedsplanen skal kommunikere og formidle aktiviteterne tilbud, formål og resultater til såvel beboerne, lokalområdet og omverden, således flest mulige får glæde af tilbuddene samtidig med at en ny historie om Bispehaven fortælles.

BOLIGSOCIAL TILGANG

Den praktiske udførelse af de boligsociale aktiviteter vil tage afsat i følgende tilgang til det boligsociale arbejde:

- Skabe gode beboerrelationer
- Facilitere frem for at udøve
- Brobygge og skabe tillid til omverdens tilbud
- Være inddragende så vidt muligt ift. beboere, frivillige og professionelle
- Understøtte eksisterende indsatser

2. Organisering

Parterne bag den strategiske samarbejdsaftale skal etablere en projektorganisation med en ansvarlig **bestyrelse** for gennemførelsen af den boligsociale indsats, således at en **entydig og kompetent ledelse** kan sikre koordinering af den lokale indsats og prioritere på tværs af alle niveauer og organisationer, - herunder boligorganisationer, boligafdelinger og kommune jf. regulativets § 6, stk. 6.2.

Under bestyrelsen kan der etableres en eller flere (tematiske/lokale) styre-/følgegrupper. I store boligsociale indsatser kan det være en overvejelse værd at nedsætte én styregruppe for hvert indsatsområde i den boligsociale indsats, medens det i mindre og små indsatser ofte er tilstrækkeligt med én styregruppe, der dækker det hele.

Beskrivelsen af organiseringen skal suppleres med et organisationsdiagram. Endvidere skal det beskrives, hvordan sekretariatsbetjening af bestyrelsen vil foregå.

ORGANISERING AF FREMTIDENS BISPEHAVEN

Nedenfor beskrives hvorledes den kommende helhedsplan organiseres i forhold til:

- Projektorganisering og -styring
- Driftsorganisering og følgegrupper
- Koordinering, temperaturmåling, sparring og beredskab

Projektorganisering skal ses i sammenhæng med den organisering, som er under udvikling ift. den fysiske renovering af Bispehaven, således der skabes sammenhæng mellem den sociale og fysiske helhedsplan. Intern i Østjysk Bolig er der nedsat en styregruppe for udviklingen af Bispehaven, hvor hensigten er at sikre koordinering og videndeling på tværs af drift, administration, boligsocial helhedsplan samt beboerdemokratiet.

I tillæg til nedenstående henvises til bilag 1 (Organisationsdiagram og mødefora), bilag 2 (Forretningsorden for Bestyrelse for boligsociale helhedsplaner), bilag 3 (Kommissorium for Bestyrelsen for boligsociale helhedsplaner), bilag 4 (kommissorium for lokal styregruppe), bilag 5 (Kommissorium for Ledelsessamarbejdet i Bispehaven) og bilag 6 (Beredskabet i Bispehaven)

PROJEKTORGANISERING- OG STYRING

Projektorganiseringen består af 2 beslutningsorganer, en bydækkende bestyrelse og en lokale forankret boligsocial styregruppe.

Bestyrelsen er et omdrejningspunkt for samarbejdet mellem Aarhus Kommune og boligorganisationerne. Formålet med bestyrelsen er, at der derved etableres en entydig og kompetent ledelse af helhedsplanerne, således at helhedsplanerne kan gennemføres målrettet og effektivt samt i overensstemmelse med de godkendte strategiske samarbejdsaftaler for de enkelte bevillinger. Bestyrelsen skal sikre, at de mange niveauer og aktører i både boligorganisation, boligafdeling, kommune og andre organisationer arbejder mod det samme mål, således at der bliver tale om en engageret koordineret indsats.

Bestyrelsen skal samtidig sikre prioritering på tværs af niveauer og organisationer, herunder boligorganisationer, boligafdelinger og kommune. Bestyrelsen skal have fokus på at sikre fremdrift i

helhedsplanerne, særligt inden for de prioriterede områder.

Der skal være målrettet fokus på de mest markante problemer i boligområderne, og på hvordan helhedsplanerne skal løse disse problemer.

Bestyrelsen skal endvidere have fokus på udvikling, synergi imellem og forankring af de mange indsatser i udsatte boligområder. Der skal i behørigt omfang løbende evalueres på de gennemførte og igangværende indsatser.

Som et led i sit arbejde skal bestyrelsen løbende monitorere udviklingen i boligområder med boligsocial helhedsplaner på en række centralt generede indikatorer på tryk og social arv samt på de lokale resultatmål, der er defineret i de strategiske samarbejdsaftaler for de enkelte bevillinger. Bestyrelsen sikrer afrapportering til Landsbyggefonden heraf og tilpasser strategisk, hvis udviklingen i et boligområde tilsiger det.

Bestyrelsen består af nedennævnte parter:

- Borgmesterens Afdeling v. den juridiske chef (formand)
- Repræsentanter, som udgangspunkt forvaltningschefer, fra alle magistratsafdelinger i Aarhus
- Kommune med undtagelse af Borgmesterens Afdeling
- Formanden for BLs 5. kreds (næstformand)
- Næstformanden for BLs 5. kreds
- Fem direktører for boligorganisationer i Aarhus Kommune udvalgt af BLs 5. kreds

Når den enkelte boligsociale helhedsplan behandles i bestyrelsen, deltager direktøren for den pågældende boligforening samt en valgt beboerrepræsentant fra beboerforeningen, typisk formænd for bestyrelsen/afdelingsbestyrelsen. Sekretariatsbetjeningen af bestyrelsen varetages af Borgmesterens Afdeling og Det Boligsociale Fællessekretariat. Arbejdsgruppen for udsatte boligområder medvirker i sagsforberedelsen. Borgmesterens Afdeling varetager referater og dagsordner.

Lokalt varetager den boligsociale styregruppe den overordnede koordinering af den boligsociale indsats, inddrager lokalområdet, Aarhus Kommune og boligorganisationen i et positivt og aktivt samarbejde omkring gennemførelsen af helhedsplanen, og koordinerer samspillet mellem helhedsplanens arbejde og øvrige projekter i området, inden for de overordnede rammer sat af bestyrelsen. Styregruppens medlemmer bidrager med deres individuelle ekspertise, og fungerer som indgang til deres respektive organisationer.

Den boligsociale styregruppe består af nedenstående medlemmer:

- Malene Struck-Lasse, Boligsocial leder, Østjysk Bolig (mødeleder)
- Kim Kjærgaard, Udviklingschef, Østjysk Bolig
- Leif Scherrebeck, afdelingsbestyrelsesformand i Bispehaven
- Torben Dreier, Skoleleder i FO-Aarhus
- Gitte Vesti, Attraktive Bydele, Borgmesterens Afdeling
- Ledelsesrepræsentant fra Børn og Unge
- Folkesundhedschef Vibeke Brønnum / områdechef Jette D. Harreskov (deltager på skift afhængig af dagsorden) fra Sundhed og Omsorg
- Repræsentant fra Det boligsociale fællessekretariat

Den boligsociale styregruppe afholder årligt ca. 4 møder, med afholdelse før den bydækkende bestyrelses møder. Helhedsplanens ledelse kan inden for den enkelte delaftale, under inddragelse af styregruppen, foretage de nødvendige justeringer med hensyn til aktiviteter, forudsat at disse understøtter

helhedsplanens overordnede målsætninger, som beskrevet i den strategiske samarbejdsaftale. Ved ændringer der har økonomiske konsekvenser og/eller ændrer kvalitativt i indsatsen, fx ved ændret målgruppe, indstiller den boligsociale styregruppe denne til bestyrelsen gennem sekretariatsbetjeningen. Denne vurderer om ændringen har en karakter, så den skal godkendes i arbejdsgruppen for attraktive boligområder eller om den også skal løftes herfra til bestyrelsen. Denne arbejdsdeling mellem styregrupperne og bestyrelsen revideres i forbindelse med den evaluering der finder sted efter bestyrelsens første år.

DRIFTSORGANISERING OG FØLGEGRUPPER

Den boligsociale leder har det overordnede ansvar for helhedsplanens fremdrift, leverancer og målsætninger, og er samtidig daglig leder for helhedsplanens personale. Under den boligsociale leder etableres 3 faglige teams med en teamleder – ét for hvert indsatsområde. Teamlederne har et særligt ansvar for at aktiviteterne i delaftalerne tilvejebringes, udvikles og sker i samarbejde med samarbejdspartnerne. Teamlederne er desuden ansvarlig for at de 4 tværgående fokusområder udfoldes inden for rammerne af indsatsområdets aktiviteter. For at sikre et indsatsnært samarbejde nedsættes 3 faglige følgegrupper inden for hvert indsatsområde med deltagelse af kommunale medarbejder med personaleansvar for aktiviteterne i helhedsplanen. Følgegruppemøderne vil dels sikre kommunikation, viden og sparring, og dels kvalificere faglige drøftelse vedrørende indsatsområdet forud for boligsociale styregruppemøder. På praksisniveau vil medarbejdere løbende på ad hoc basis mødes med samarbejdspartnerne. For at sikre dette, er der for hver aktivitetsmilepælsplan indlagt et opstartsmøde medio januar, hvor der udarbejdes et kortfattet kommissorium vedr. mødefrekvens, formidling mv.

KOORDINERING, TEMPERATURMÅLING, SPARRING OG BEREDSKAB

I henhold til byrådsbeslutningen omkring fritids- og ungdomsskoleområdet i Aarhus, som beskriver rammerne for såkaldte Lederråd i udsatte boligområder, så udgøres Lederrådet i Bispehaven af Ledelsessamarbejdet i Bispehaven (LIB) og Styregruppen for LIB. Ledelsessamarbejdet i Bispehaven (LIB) skal under ansvar for Styregruppen for LIB:

- Styrke det tværfaglige samarbejde og skabe helhedsindsatser
- Sikre koordinering af den samlede indsats samt delmængder af denne
- Sikre/udvikle værktøjer for samarbejde
- Sikre et fælles billede på den aktuelle situation i Bispehaven
- Bidrage til det strategiske arbejde (langsigtet)
- Fungere som et beredskab når situationen påkræver det

Ledelsessamarbejdets kerneopgave kan opsummeres som følgende:

- Vidensdeling og koordination
- Beredskab
- Opkvalificering og fælles tilgang
- Inddragelse af lokale aktører
- Udmøntning af puljen til styrkelse af fritids- og foreningslivet

3. Beskrivelse af områdets overordnede problemkompleks, beboere og trykssituation

GENERELT OM BISPEHAVEN

Bispehaven består af 880 lejemål med ca. 2400 beboere. De boligsociale udfordringer skyldes et overordnet problemkompleks ift. den strukturelle og fysiske indretning og arkitektur, en skæv beboersammensætning samt et images der fastholder et negativt billede af området.

FYSISK AFSKÅRET FRA DET OMKRINGLIGGENDE MILJØ

I sin nuværende form er Bispehaven et isoleret boligområde, hvor man kun kommer, hvis man enten bor i området eller har et specifikt ærinde. Strukturelt ligger området som et fort placeret på høje volde, kun gennemskåret af Rymarken der med sin brede profil deler det store område i to. Boligområdet adskiller sig både fysisk og socioøkonomisk fra den bydel, det er en del af, men også fra resten af Aarhus. Boligområdet har for mange en negativ identitet som et af Danmarks mest utrygge boligområder.

EN KOMPLEKSITET AF SOCIALE UDFORDRINGER

Boligområdeprofilen (se bilag 1) for Bispehaven er kendetegnet af, at samtlige indikatorer er markant højere end Aarhus Kommune i alt. Næsten halvdelen af de voksne beboere er uden for arbejdsmarkedet resulterende i, at en stor andel af beboernes børn har fået en økonomisk friplads i daginstitution/SFO.

En stor andel af børn og unge samt ikke-vestlige beboere vanskeliggør ligeledes vilkårene for et stærkt beboerengagement. Dels har de ikke-vestlige beboere ikke samme forenings- og frivillighedskultur, og dels savner børn og unge voksenkontakt og rollemodeller. I forhold til sidstnævnte kan dette også ses som en mulig forklaring på Bispehavens alvorlige problemer med hærværk/indbrud samt den relativt store andel af kriminalitetssigtede unge.

Boligområdeprofilen, udarbejdet på baggrund af data fra BoSocData (Aarhus Kommunes og Boligforeningernes monitoreringssystem), tegner et velkendt billede af Bispehaven, som på en række økonomiske, sociale og demografiske parameter adskiller sig væsentlig fra et gennemsnitligt boligområde. De statistiske indikatorer giver et overordnet billede af den sociale ramme den boligsociale indsats udspiller sig i, samt understreger kompleksiteten af de sociale udfordringer. Imidlertid er det væsentlig at gå et skridt dybere i problemkomplekset, således at der skabes en fælles problemforståelse. På baggrund af inddragelse af interessenter og samarbejdspartnere er følgende underliggende problemkomplekser blevet identificeret:

- **FRAVÆR AF FORÆLDREANSVAR OG MISTILLID TIL LOKALE INSTITUTIONER**

Stort set samtlige samarbejdspartnere peger på behovet for at øge fokus på indsatsen over for forældrene. Dels er der behov for at forældrene får opbygget kompetence ift. det at agere forældre, og dels at der skabes tillid til lokale institutioner i området. Endvidere er der behov for at arbejde med opbygning af forældreansvar, således at forældrene tager ansvar for deres børns adfærd og opvækst. Set ift. Aarhus Kommune er der lavet underretninger på den 3-dobbelte andel af børn og unge i Bispehaven, hvilket understreger behovet for yderligere fokusering på tidlig forebyggelse herunder indsatser rettet forældrene. Forældrene i Bispehaven udtrykker også selv en bekymring for manglende opdragelse af børn og unge i området.

- **EKSKLUSION FRA SYSTEMET OG SOCIAL ISOLATION**

Beboerne i Bispehaven såvel unge som gamle opleves i et vist omfang som ekskluderet fra systemet. Kun 35 % af de voksne beboere er inden for arbejdsmarkedet, mens 24% er på førtidspension, og dermed mere eller mindre permanent afskåret fra arbejdsmarkedet. En del af de mest udsatte voksne har en psykisk lidelse og lever i social isolation. Blandt de unge er der

manglende tilknytning til uddannelse og beskæftige samt sunde fritidsaktiviteter. Generelt opleves mange beboere som afskåret fra det almindelige danske samfund, og mangler derfor både viden om systemet, og en håndholdt hjælp ift. nem id, breve, møder mv.

- **UTRYGHED, LUKKETHED OG MYTER OM BISPEHAVEN**

Jf. Politiets tryghedsindeks er Bispehaven det mest utrygge boligområde i landet, og med jævne mellemrum udsættes Bispehaven for hærværk (se figur 4) og utryghedsskabende adfærd primært af unge grupperinger. Samtidig opleves Bispehaven både socialt og fysisk som meget lukket ift. omverden. Myter og negative fortællinger fastholder et negativt billede af Bispehaven blandt beboere, medarbejdere og gæster, hvilket har indvirkning på den oplevede tryghed. Der er en tendens til at man lukker sig inde i sit hjem og ikke kommer ud i området. Som beboer kender man ikke længere hinanden og der efterspørges at få opbygget relationer på tværs af køn, alder og kultur. Man har et ønske om, at fortælle om de gode ting i Bispehaven.

- **MANGLENDE STÆRKT CIVILSAMFUND, FRITIDSLIV SAMT KENDSKAB TIL MULIGHEDER**

Fællesskabet mangler i Bispehaven og en af årsagerne er kommunikationen i området. Man kender ikke hinanden, man ved ikke hvad der foregår af aktiviteter, eller hvilke muligheder man har i forhold til det sociale liv i Bispehaven. Rent fysisk mangler man f.eks. en viden om, hvor man smider sit affald, hvor man kan være med til afrikansk trommespil eller hvor store afstandene i området er. For at styrke civilsamfundet skal der informeres på flere niveauer både sprogligt, visuelt og med gennemsigtighed. Det signalerer, at alle er velkommen til at byde ind i fællesskabet.

4. Fælles tværgående målinger

Landsbyggefonden indhenter årligt en status på en række centralt genererede målinger. Målingerne er tilgængelig for bestyrelsen for den enkelte boligsociale indsats på ... ([her indsættes link til portalen](#)).

Der er tale om registerbaserede målinger, der er fælles på tværs af alle boligsociale indsats på landsplan, der modtager støtte fra 2015 til 2018-midlerne.

Målingerne giver en karakteristik af udfordringerne i boligområdet - herunder de målgrupper i boligområdet, som indsatsen skal skabe forandringer for. Det samlede billede af målingerne er et udtryk for en "temperaturmåling" for området.

Det er en forudsætning for tildeling af midler fra Landsbyggefonden, at bestyrelsen for den boligsociale indsats løbende følger, hvordan disse målepunkter udvikler sig.

Et bilag med de centralt genererede målinger ved indsatsens starttidspunkt skal vedlægges nærværende aftale.

5. Indsatsområder

Den konkrete handleplan med aktiviteter for hvert indsatsområde fastlægges i særskilte delaftaler – én delaftale pr. indsatsområde. Indholdet i delaftalerne skal således lede hen

imod de opsatte formål og lokalt fastsatte mål i nærværende strategiske samarbejdsaftale samt fastlægge den indbyrdes ansvars- og rollefordeling mellem de parter, der er involveret i indsatsen.

I dette afsnit skal det fremgå, hvilke af de fire mulige indsatsområder der indgår i den boligsociale indsats.

Under hvert indsatsområde skal det overordnede **formål** med indsatsområdet beskrives. Herudover skal det angives, hvilke **lokalt opstillede målinger (succeskriterier)** parterne i fælleskab fastsætter for den boligsociale indsats samt **datakilden** for disse. Målene skal sættes for den fireårige periode, hvor den boligsociale indsats forløber.

Vær opmærksom på, at de lokalt opstillede målinger kan være af såvel kvantitativ som kvalitativ art, samt at de kan gå igen under flere indsatsområder.

Bestyrelsen har ansvar for at følge op på de lokalt opstillede målinger (succeskriterier) inden for de valgte indsatsområder for at sikre resultatopnåelse. Som en del af den årlige revision i forbindelse med regnskabsaflægning skal boligorganisationen over for revisionen dokumentere, at der løbende følges op på de opstillede (lokale) mål (jf. 14 vejledningen side 7, ad.1).

5.1 Tryghed og trivsel	
Formål:	
FORMÅL Formålet med de boligsociale aktiviteter under indsatsområdet Tryghed og Trivsel er primært: <ul style="list-style-type: none">• Styrke civilsamfund• Større tryghed• Øge beboertrivsel	
DELMÅL FOR INDSATSOMRÅDET Til de 3 hovedformål for indsatsområde knytter sig en række delmål: <ol style="list-style-type: none">1. At øge trygheden for beboere i Bispehaven2. At øge beboertrivsel3. At beboere opnår større kendskab til hinanden og nærområdets faciliteter og aktiviteter4. At øge ejerskabet til området	
AKTIVITETER UNDER DELOMRÅDET Følgende aktiviteter er placeret under indsatsområdet Tryghed og Trivsel: <ul style="list-style-type: none">• Bispehavens hjerte• Fællesskabernes hus• Trygge fællesskaber• Nære fællesskaber	
METODER Indsatsområdet fokuserer på at facilitere og skabe fysiske trygge og inkluderende rammer for såvel nære naboskabsfællesskaber som uformelle og formelle interessefællesskaber/foreninger. Opsøgende beboerinddragelse, netværksdannelse, brobygning, kommunikation/gennemsigtighed står centralt for indsatsområdet.	
Lokalt opstillede målinger (succeskriterier):	Datakilde:

1. Andelen af beboere, som er trygge i deres nabolag, skal stige fra 51,9 % i 2015 til mindst 70 % i 2020 Det langsigtede mål er at nærme sig gennemsnittet for Aarhus.	Politiets Tryghedsindeks
2. Andelen af fraflytninger pr. bolig falder fra 12,7 % i 2015 til 9,6 % i 2020	BoSocData – Aarhus Kommune og det boligsociale fællessekretariat (boligsociale monitoreringssystem)
3. Andelen af beboere, der enkelte gange eller oftere har deltaget i fælles aktiviteter i Bispehaven øges i løbet af projektperioden (succeskriterie fastsættes efter baselinemåling primo 2017)	Tryghedsprojektets beboerundersøgelse (baselinemåling 2017)
4. Andelen af hærværk og indbrud/forsøg på indbrud pr. bolig falder fra 17 % i 2015 til 10 % i 2020 At hærværksudgifterne falder med 50 % målt i 2015 og 2020 (ligevægtet 3-årigt gennemsnit)	Østjysk Boligs registreringer af hærværkstilfælde og hærværksudgifter

5.2 Uddannelse og beskæftigelse

Formål:

FORMÅL

Formålet med de boligsociale aktiviteter under indsatsområdet Uddannelse og beskæftigelse er primært:

- Flere beboere i arbejde
- Flere beboere i uddannelse

DELMÅL FOR INDSATSOMRÅDET

Til de 2 hovedformål for indsatsområde knytter sig en række delmål:

1. Flere unge starter på uddannelse efter 9. og 10. klasse
2. Flere unge gennemfører uddannelse over grundskoleniveau
3. Flere beboere kommer i beskæftigelse

AKTIVITETER UNDER DELOMRÅDET

Følgende aktiviteter er placeret under indsatsområdet Tryghed og Trivsel:

- Lomme pengeprojekt
- Studieværkstedet
- Virksomhedscenter

METODER

Indsatsområdet fokuserer på at facilitere og brobygge beboere ind i kompetencegivende forløb og

fællesskaber. Empowerment, learning by doing, tilværelsespsykologiske metoder står centralt for indsatsområdet	
Lokalt opstillede målinger (succeskriterier):	Datakilde:
1. Andelen af unge der 15 mdr. efter endt grundskole er i gang med en ungdomsuddannelse stiger fra 75% i 2015 til 85% i 2020. Det langsigtede mål er at nærme sig Aarhus kommunes gennemsnit.	BoSocData – Aarhus Kommune og det Boligsociale Fællessekretariats boligsociale monitoreringssystem
2. Andel af unge mellem 15 og 29 år med grundskole som højest gennemførte uddannelse reduceres fra 22,5 % i 2014 til 15 % i 2020. Til sammenligning var andelen af samme aldersgruppe på 8,6 % i hele Aarhus Kommune Det langsigtede mål er at nærme sig gennemsnittet for Aarhus Kommune.	BL-tal: Unge i uddannelse
3. Andelen af voksne uden for arbejdsmarkedet reduceres fra 46,9 % i 2015 til 40 % i 2020. Til sammenligning var andelen på 17,8 % for hele Aarhus Kommune. Det langsigtede mål er at nærme sig gennemsnittet for Aarhus Kommune.	BoSocData – Aarhus Kommune og det Boligsociale Fællessekretariats boligsociale monitoreringssystem

5.3 Forebyggelse og forældreansvar
Formål:
FORMÅL Formålet med de boligsociale aktiviteter under indsatsområdet Forebyggelse og forældreansvar er primært: <ul style="list-style-type: none">• Styrke civilsamfundet• Større tryghed• Øget uddannelsesniveau
DELMÅL FOR INDSATSOMRÅDET Til de 3 hovedformål for indsatsområde knytter sig en række delmål: <ol style="list-style-type: none">1. Styrke samarbejdet med forældre om deres forældreansvar2. Inkludere børn og unge i positive fællesskaber
AKTIVITETER UNDER DELOMRÅDET Følgende aktiviteter er placeret under indsatsområdet Tryghed og Trivsel: <ul style="list-style-type: none">• Forældreansvar i fællesskaberne• Foreningsmentorer

- Børn og unge fællesskaber

METODER

Indsatsområdet fokuserer både på forældreansvaret over for børn og unges trivsel og adfærd, og på at børn og unge får et godt greb om egen og fælles tilværelse. Opsøgende brobygningsindsats, tværgående koordinering, rådgivning i praksis samt netværksdannelse står centralt for indsatsområdet.

Lokalt opstillede målinger (succeskriterier):	Datakilde:
1. Andelen af skolefravær i Bispehaven nedbringes over projektperioden, og tendere det gennemsnitlige skolefravær i Aarhus Kommune. (Skolefraværstatistik afventer genetablering af BoSocData)	BoSocData – Aarhus Kommune og det boligsociale fællessekretariat boligsociale monitoreringssystem
2. Andelen af de 1-14 årige i dagtilbud øges fra 60,7 i 2015 til 70 % i 2020. Til sammenligning er tallet for Aarhus Kommune 74,1 % i 2020.	BL-tal: Andel af de 1-14 årige i dagtilbud
3. Indekscoren for nabolagsproblemer stiger fra en score på 46 i 2015 til en score på 60 i 2020. Til sammenligning er tallet for Aarhus Kommune 72,3. Målsætningen på lang sigt er at nærme sig gennemsnittet for Aarhus Kommune.	Politiets tryghedsindeks

6. Lokal evaluering

I forbindelse med opstart af helhedsplanen implementeres et fælles registreringssystem, der sikrer en ensartethed i kilder, dokumentation og kvalitet. Hvert kvartal foretages en leverancemåling af aktiviteterne for at konstatere kvantiteten af aktiviteterne. Hvert år evalueres aktiviteterne samlet for indsatsområderne i de nedsatte følgegrupper, som i samlet form præsenteres af den boligsociale leder for den boligsociale styregruppe. Herudover gennemføres en midtvejsevaluering samt en slutevaluering, som præsenteres for den boligsociale styregruppe og den bydækkende bestyrelse.

7. Ressourcer i den boligsociale indsats

I skemaet nedenfor anføres hovedtallene fra finansieringsdelen af budgettet for den boligsociale indsats.

Organisation	Finansiering
Landsbyggefonden	15.783
Lokal medfinansiering	12.442
Samlet budget for den boligsociale indsats	28.225

8. Samspil med øvrige tiltag og områdebaserede indsatser

Den boligsociale helhedsplan skal ses i et tæt samspil med de forestående fysiske tiltag samt kommunale indsatser. Neden for er de væsentligste tiltag og områdebaserede indsatser beskrevet:

FYSISKE RENOVERING

- **Helhedsplan og Tryghedsrenovering:** I forbindelse med de fysiske omdannelser af området skabes der trygge uderum ud fra en række parametre som adfærd, social kontrol og udsyn. Det indbefatter væsentlige fysiske forandringer som nedrivning af betondæk, mindre fælleshuse og fjernelse af jordvolde og som får en indvirkning på infrastrukturen i området. For de bløde trafikanter betyder det at man vil samle beboerne i trygge direkte færdselsåre og forbindelser, hvor fælles udeophold er koblet på – man vil samle og ikke sprede det liv der er – her skal man møde hinanden.
- **Tryghedskontoret:** Den fysiske Tryghedsrenovering i Bispehaven vil over de kommende år fylde meget for beboerne i området. Vi skal omdanne og forandre for at skabe tryggere og mere attraktive udearealer. En omdannelse med en proces der er meget ambitiøs, og som kræver en høj grad af samarbejde og kommunikation på tværs. Vi skal i processen ikke bygge/renovere på et fundament af fysik og praktik, men på dialog og tillid. Sammen står vi stærkere og i relation til det, skal synergien mellem den fysiske og boligsociale helhedsplan være tydelig og sammenbindende. I forbindelse med Tryghedsrenoveringen er der i beboerprocessen skabt flere tiltag for at sikre synergien. Der er som udgangspunkt etableret et Tryghedskontor i Bispehaven som danner rammer for dialog, inddragelse og involvering, samskabelse, kommunikation og møder på tværs. Det er stedet, hvor stenene i processen lægges og udvikles i samarbejde, og med daglig sparring med beboere og boligsociale medarbejdere. Det er et dynamisk og fleksibelt sted, som med dets vide rammer, både kan rumme større forsamlinger, mindre grupper, intime møder, kreativt værksted og visuel formidling. De fysiske rammer står stærkt med et indhold af tryghed, åbenhed for alle og dialog i øjenhøjde. Beboerne har i de tidligere faser sat deres aftryk, ved at bidrage med drømme, ønsker og behov for fremtiden. Aftrykkene skal gøres til en synlig virkelighed gennem handling, involvering og i samarbejde med hele Bispehaven – både fysisk, socialt og mentalt.
- **Beskæftigelse i byggeriet:** Tryghedsrenoveringen arbejder på inddragelse på flere niveauer, der er i tråd med visionen for den boligsociale helhedsplan om at øge beboertrivslen og trygheden i området. Hvor Tryghedskontorets indsats beror på tryghed, kommunikation og samskabelse under renoveringen på et mere generelt plan, så vil selve byggeriet arbejde med inddragelse i form af beskæftigelse af beboere i området. I samarbejde med byggeriets entreprenør, Byg Op, Den boligsociale helhedsplan og Tryghedskontoret vil beboere blive knyttet det fysiske projekt gennem aftaler om praktikophold, løntilskudsstillinger, lommepengejobs eller projektansættelse. Det kan være alt fra håndværksmæssige ydelser, til rengøring, madlavning, oprydning m.m. Dette sociale engagement er et mindstekrav for at kunne byde ind på opgaven.

SAMMENHÆNGEN MELLEM DEN SOCIALE INDSATS OG DE FYSISKE RAMMER I BOLIGOMRÅDET

- **Hverdagsfællesskaber:** Indsatser og aktiviteter vil på tværs af den sociale indsats og det fysiske område have fokus på fællesskaber – store som små. Den fysiske omdannelse understøtter dette ved i fremtiden at skabe gårdrum mellem blokkene, som før var store områder med parkering, betondæk og steder uden et formål, til i fremtiden at være vedkommende for den enkelte, intime, trygge og varierede. De fysiske rammer sammen med den boligsociale indsats vil understøtte beboernes behov for tryghed og fællesskab i udearealerne. Der vil være rum for at skabe en kultur med fællesskaber, relationer, bedre naboskab, møder på tværs af generationer, etnicitet og køn. I samspillet om at skabe hverdagsfællesskaber der er synlige og inddragende vil der under renoveringen blive arbejdet med midlertidighed i kraft af fysisk byggede udemiljøer. Disse vil sammen med den boligsociale indsats understøtte hverdagsaktiviteterne ved blandt andet at køre en lille campingvogn ud i gårdrummet og på skift inviterer opgangene til fælles madlavning og spising. Campingvognen foldes ud og omdannes til et urbant forsamlingshus på hjul, hvor sydende gryder får hjemlighed og fællesskaber til at simre.
- **Fælleshuset:** Fælleshuset – det gamle som det nye – er et tydeligt tegn på at de fysiske og sociale parametre spiller sammen. På begge niveauer er åbenhed et primært mål. Huset skal afspejle åbenhed både som krop og som sjæl. En bevægelse der vil arbejdes med nu, under og efter renoveringen - i overgangen mellem Trivselshuset til det nye hus, man er fælles om i Bispehaven. Huset bliver områdets hjerte både udadtil i området og indadtil for beboerne med en socioøkonomisk café, rum for nye fællesskaber og nye muligheder, der skaber værdi for hele bydelen.
- **Fællesskabernes hus:** I dag er der vigtige destinationer i området, som indkøbssteder og busstoppesteder. Steder hvor folk kommer dagligt og hvor der er et naturligt flow og liv. Disse steder er vigtige at være opmærksomme på, fordi der er mennesker. Fællesskabernes hus kommer til at ligge på en færdselsåre som har retning mod flere af disse destinationer (Lidl og busstop). De fysiske strukturer hjælper til med at skabe sammenhæng og åbenhed i forhold til de aktiviteter der indgår i Den Boligsociale Helhedsplan.

ØVRIGE CENTRALE SAMARBEJDER

- **Lederrådet/LIB-samarbejdet:** Det lokale Lederråd / Ledelsessamarbejde i Bispehaven er et væsentlig forum for koordination og samskabelse. Samarbejdet er beskrevet under pkt. 2 og i bilag 5.
- **Partnerskabsaftale og Spor 215:** I 2015 indgik Aarhus Kommune, Østjysk Bolig og Østjyllands Politien partnerskabsaftale, som havde til formål at genoprette ro og orden i området med afsæt i indsatser målrettet specifikke dagsordensættende målgrupper. Det konkrete resultat er et pilotprojekt kaldet Spor 215, der er et vejlednings- og myndighedsmiljø for unge primært mellem 15-30 år. I det omfang det vurderes hensigtsmæssigt tilbyder Spor 215 deres brugere en mentorordning.
- **Folkesundhed og Sundhedsstrategiske indsats (foreløbig tekst):** Magistratsafdelingen for Sundhed og Omsorg (MSO) har med Aarhus Kommunes Sundhedspolitik 2015-2018 et særligt fokus på at mindske ulighed i sundhed. Andelen af beboere i Bispehaven på helbredsbetings overførselsindkomst er 32,1 %. Det strategiske samarbejde mellem Østjysk Bolig og MSO centrerer om at understøtte eksisterende fællesskaber, mødesteder og aktiviteter. MSO ønsker at indgå i den boligsociale styregruppe for at sikre en stærkere brobygning mellem Sundhed og Omsorgsområdet og den boligsociale indsats. Der vil således ikke følge økonomisk medfinansiering med fra Sundhed og Omsorg, hvilket heller ikke har været tilfældet i den nuværende helhedsplan, men det vil i konkretiseringen af det fremadrettede samarbejde løbende blive vurderet, om det giver mening at udvide samarbejdet i Bispehaven.
- **VIA-Frivillighedsindsats:** VIA Projekt Bispehaven er et projekt, hvor studerende får mulighed for at

afprøve teorierne i praksis samtidig med at de studerende arbejder som frivillige i området. Samarbejdet blev etableret i 2011 og er i stadig udvikling, og vil i den nye helhedsplan fortsætte som væsentlig platform for rekruttering af frivillige.

- **Kontorfællesskab:** På Hasle Center Vej 215, 217 og 219 ligger på stueplan et kontorfællesskab bestående af Tryghedskontoret, den kommunale Gadeplansindsats samt Spor 215. Fælles for alle aktører er, at de arbejder for at øge trygheden i området.
- **Bydelen og lokale aktører:** I forbindelse med den boligsociale helhedsplan og de fysiske forandringer ønskes et tættere samarbejde med Hasle Fællesråd, lokale erhvervsdrivende og de nærliggende uddannelsesinstitutioner.

9. Underretning

Det er et fælles ansvar at sikre helhedsplanens fremdrift og betingelserne for at løfte Bispehaven boligsocialt. Den boligsociale leder er under alle forhold ansvarlig for, at bestyrelsen, den boligsociale styregruppe samt lokale samarbejdsparter involveres og underrettes, såfremt der opstår lokale forhold, som påvirker realisering af det boligsociale arbejde. Ligeledes forventes bestyrelsesmedlemmer/styregruppemedlemmer at bringe beslutninger, som påvirker arbejdet i Bispehaven, ind i bestyrelsen/styregruppen, således parterne gensidigt underrettes om ethvert forhold, som har indflydelse på de fælles planer.

10. Konflikthåndtering

Opstår der uoverensstemmelse vedrørende realisering af det boligsociale arbejde i Bispehaven eller i partnerskabet, er Østjysk Boligs Udviklingschef ansvarlig for at adressere uoverensstemmelsen og skabe platform for håndtering af den. Parterne er gennem partnerskabsaftalen gensidigt ansvarlige for at løse problemstillinger omkring Bispehaven.

Enhver uoverensstemmelse, som ikke kan løses gennem almindelig dialog og kræver en overordnet afgørelse, rejses for bestyrelsen, som får fremlagt situationens forskellige interesser og træffer beslutning på et nuanceret grundlag.

11. Revision af samarbejdsaftalen

Revision af den strategiske samarbejdsaftale kræver godkendelse i Landsbyggefonden.

Delaftale for indsatsområdet *Tryghed og trivsel*

Bestyrelsen for den boligsociale indsats har ansvar for, at denne delaftale løbende ajourføres.

Navn på den boligsociale indsats, som delaftalen vedrører:

Helhedsplanen for Bispehaven 2017-2020.

Aftalens parter:

- Morten Petersen, Sektionsleder i Sport og Fritid, Aarhus Kommune
- Marianne Bertelsen, Centerchef i Ungdomscenteret, Aarhus Kommune
- Leder af Sundhedsstrategisk stab Otto Ohrt, Sundhed og Omsorg, Aarhus Kommune
- Allan Søstrøm, Direktør i Østjysk Bolig

Problemkompleks for indsatsområdet:

Bispehaven er jf. Rigspolitiets Tryghedsindeks det mest utrygge boligområde i landet, og med jævne mellemrum udsættes Bispehaven for hærværk og utryghedsskabende adfærd primært af unge grupperinger. Samtidig opleves Bispehaven både socialt og fysisk som meget lukket ift. omverden. Myter og negative fortællinger fastholder et negativt billede af Bispehaven blandt beboere, medarbejdere og gæster, hvilket har indvirkning på den oplevede tryghed. Der er en tendens til at man lukker sig inde i sit hjem og ikke kommer ud i området. Som beboer kender man ikke længere hinanden og der efterspørges at få opbygget relationer på tværs af køn, alder og kultur. Man har et ønske om, at fortælle om de gode ting i Bispehaven. Fællesskabet mangler i Bispehaven og en af årsagerne er kommunikationen i området. Man kender ikke hinanden, man ved ikke hvad der foregår af aktiviteter, eller hvilke muligheder man har i forhold til det sociale liv i Bispehaven. Disse forhold kan alle ses som symptomer på lav grad af social kapital og social sammenhængskraft. En af årsagerne er beboersammensætningen, som er karakteriseret ved at være fattigere, have korte uddannelse og lavere tilknytning til arbejdsmarkedet sammenlignet med øvrige almene boligafdelinger. Mange beboere er på førtidspension og/eller lider af psykiske diagnoser, som medfører en isoleret tilværelse med lav grad af tryghed og trivsel for den enkelte. Beboersammensætning er desuden kendetegnet ved en relativ høj andel af børn og unge, som får lov at sætte dagsorden i området – sommetider af negativ og utryghedsskabende karakter. Der er behov for en indsats der arbejder for at øge den sociale kapital, styrke civilsamfundet og øge trygheden

Formål og lokalt opstillede målinger for indsatsområdet:

Formål:

FORMÅL

Formålet med de boligsociale aktiviteter under indsatsområdet Tryghed og Trivsel er primært:

- Styrke civilsamfundet
- Større tryghed
- Øge beboertrivsel

DELMÅL FOR INDSATSOMRÅDET

Til de 3 hovedformål for indsatsområdet knytter sig en række delmål:

1. At øge trygheden for beboere i Bispehaven
2. At flere beboere oplever Bispehaven som et godt og attraktivt sted at bo
3. At beboere opnår større kendskab til hinanden og nærområdets faciliteter og aktiviteter
4. At øge ejerskabet til området

Lokalt opstillede målinger (succeskriterier):	Datakilde:
1. Andelen af beboere, som er trygge i deres nabolag, skal stige fra 51,9 % i 2015 til mindst 70 % i 2020 Det langsigtede mål er at nærme sig gennemsnittet for Aarhus.	Politiets Tryghedsindeks
2. Andelen af fraflytninger pr. bolig falder fra 12,7 % i 2015 til 9,6 % i 2020	BoSocData – Aarhus Kommune og det boligsociale fællessekretariat boligsociale monitoreringssystem)
3. Andelen af beboere, der enkelte gange eller oftere har deltaget i fælles aktiviteter i Bispehaven øges i løbet af projektperioden (succeskriterie fastsættes efter baselinemåling primo 2017)	Tryghedsprojektets beboerundersøgelse (baselinemåling 2017)
4. Andelen af hærværk og indbrud/forsøg på indbrud pr. bolig falder fra 17 % i 2015 til 10 % i 2020 At hærværksudgifterne falder med 50 % målt i 2015 og 2020 (ligevægtet 3-årigt gennemsnit)	Østjysk Boligs registreringer af hærværkstilfælde og hærværksudgifter

Aktiviteter som skal bidrage til indfrielse af formål og lokalt fastsatte mål/målinger:**AKTIVITETER UNDER DELOMRÅDET**

Følgende aktiviteter er placeret under indsatsområdet Tryghed og Trivsel:

- Nære fællesskaber og social sammenhængskraft
- Trygge fællesskaber
- Fællesskabernes hus
- Bispehavens hjerte

Samspil med og supplement til den kommunale indsats i boligområdet:

De boligsociale aktiviteter under *Tryghed og Trivsel* sker i tæt samspil med den fysiske helhedsplan og den kommende tryghedsrenovering. Den boligsociale helhedsplan arbejder for at skabe fundamentet for større tryghed og styrket civilsamfund ved at understøtte fællesskaber, og bygge bro mellem mennesker og områdets tilbud og aktører.

Hensigten er, at øge den sociale kapital, så der skabes bedre betingelser for kommunale samarbejdspartnere, lokalpolitiet og områdets øvrige aktører for at bidrage til større tryghed og trivsel i området. Helhedsplanen supplerer dermed Partnerskabsaftalen mellem Aarhus Kommune, Østjyllands Politi og Østjysk Bolig vedrørende *Styrket samlet indsats i Bispehaven*, hvor fokus er på at genoprette ro og orden i området med afsæt i indsatser målrettet specifikke dagsordensættende målgrupper.

Helhedsplanen vil endvidere understøtte og samarbejde med Socialforvaltningen (Socialpsykiatri og udsatte voksne) og Sundhed og omsorg (Folkesundhed) med henblik på at øge den almene trivsel blandt udsatte beboere, som har et særligt behov for støtte i hverdagen.

Indsatsområdets økonomi i henhold til budget (Her anføres finansiering for dette indsatsområde som oplyst i det vedlagte budget for den boligsociale indsats):

Organisation	Finansiering
<i>Landsbyggefonden</i>	5.663 t.kr.
<i>Lokal medfinansiering</i>	4.044 t.kr.
<i>Samlet budget for indsatsområdet</i>	9.707 t.kr.

Konflikthåndtering og underretning:

Det er et fælles ansvar at sikre helhedsplanens fremdrift og betingelserne for at løfte Bispehaven boligsocialt. Den boligsociale leder er under alle forhold ansvarlig for, at bestyrelsen, den boligsociale styregruppe samt lokale samarbejdspartner involveres og underrettes, såfremt der opstår lokale forhold, som påvirker realisering af det boligsociale arbejde. Ligeledes forventes bestyrelsesmedlemmer/styregruppemedlemmer at bringe beslutninger, som påvirker arbejdet i Bispehaven, ind i bestyrelsen/styregruppen, således parterne gensidigt underrettes om ethvert forhold, som har indflydelse på de fælles planer.

Opstår der uoverensstemmelse vedrørende realisering af det boligsociale arbejde i Bispehaven eller i partnerskabet, er Østjysk Boligs Udviklingschef ansvarlig for at adressere uoverensstemmelsen og skabe platform for håndtering af den. Parterne er gennem partnerskabsaftalen gensidigt ansvarlige for at løse problemstillinger omkring Bispehaven. Enhver uoverensstemmelse, som ikke kan løses gennem almindelig dialog og kræver en overordnet afgørelse, rejses for bestyrelsen, som får fremlagt situationens forskellige interesser og træffer beslutning på et nuanceret grundlag.

Revision af delaftalen (Eventuelle reviderede aftaler skal ikke fremsendes til Landsbyggefonden, men fonden skal om nødvendigt til enhver tid kunne rekvirere ajourførte delaftaler):

På følgegruppemøder drøftes det, om en eventuel revision af aftalen kan komme på tale. Anses der behov for dette løftes forslaget til den boligsociale styregruppe, som vil træffe beslutning om, hvorvidt der skal indsendes en indstilling til bestyrelsen ift. revision af delaftalen.

Delaftalen gælder fra:

Delaftalen er gældende fra 1. januar 2017 til 31. januar 2020.

Aktivitetsnavn:

Nære fællesskaber og social sammenhængskraft (Aktiviteter til styrkelse af naboskab og social sammenhængskraft, Kilde: CFBU, Inspirations- og Videnskatalog)

Indhold og praksis (aktivitetsbeskrivelse):

Aktiviteten har fokus på at øge den sociale kapital, skabe kommunikationsplatform for tanker og utryghed ift. forandringerne i området, samt skabe grobund for positivt aktivitet i udearealerne såvel nu som i fremtiden efter Tryghedsrenoveringen. Aktiviteten består af 3 kerneopgaver:

- Opsøgende indsats for at styrke naboskaberne og trygheden i området
- Formidling og kommunikation om forandringer og muligheder
- Synergi og bindeled mellem fysisk og social helhedsplan

Nære fællesskaber og social sammenhængskraft tager udgangspunkt i de nære relationer i området (nabo- og opgangsfællesskaber). At fastsætte de fysiske rammer for spirende, åbne fællesskaber og et godt naboskab skal medføre øget trivsel og tryghed i afdelingen. I fællesskaber og mødet med andre øges kendskabet til medmenneskerne omkring én og indblik i disses baggrund er med til at afvæbne en eventuel fordom baseret på andet end egne erfaringer. Oplevelser på tværs af kulturer og indsigt heri, vil derfor være et fokus i arbejdet med styrkelsen af naboskabet. Rammerne vil blive sat for at kunne opleve naboskabet i det nære og i et større sammenhæng. Mangfoldighed skal være en styrke og et varemærke for Bispehaven.

I forbindelse med Tryghedsrenoveringen af Bispehaven vil området blive markant forandret. Der vil her være et behov for hjælp til at aktivere beboerne i de nyetablerede udearealer og skabe positive oplevelser samt medejerskab herfor. Der vil være fokus på at være i stadig dialog omkring forandringen. Aktiviteten skal således agere bindeleddet mellem Den boligsociale helhedsplan og Tryghedsrenoveringen.

Aktiviteten vil være etapeopdelt, således at den udvikler sig i trin med at Tryghedsrenoveringen bevæger sig fra en fase til en ny:

- *Etape 1:*
Rammen for mødet mellem beboere vil udfolde sig i et mobilt køkken, der har til opgave at samle beboere, der er bosiddende i umiddelbar nærhed af hinanden. Der vil være fokus på at skabe en periodisk intens indsats i enkelte områder, hvor 2-3 opgange inviteres til udendørs fællesspisning 2 gange den pågældende uge. Forløbet gentages og køkkenet flyttes hermed rundt i Bispehaven. Køkkenet vil fungere som en base for mødet mellem beboere, boligsociale medarbejdere, medarbejder fra Tryghedskontoret, medarbejdere fra entreprenøren, samt beboerne imellem. Konkret vil køkkenet bestå af et udekøkken i stål opstillet mellem to brugte campingvogne. Campingvognene vil danne ramme for ophold og virke som "baglokale" til udekøkkenet. Der etableres overdækning mellem vognene. Køkkenet vil have fokus på beboerinddragelse og være et synligt aktivt miljø, der skaber bro mellem det offentlige og private rum. Beboere vil på forhånd inddrages i menuen og tilblivelsen af selvsamme – middagen bliver til i fællesskab. Der vil her være en opgave, for den ansvarlige for aktiviteten, i at rekruttere frivillige til at udfolde aktiviteten.

Formidling og kommunikation i forhold til køkkenets bevægelse og aktivitet i området vil være en vigtig opgave. Grundet mangfoldigheden af sprog i Bispehaven, vil der blive designet en formidlingsmanual med henblik på at lave en tydelig visuel kommunikation af aktiviteten, hvor der arbejdes med udgangspunkt i nudging.

Generelt vil der, i samarbejde med "Fællesskabernes hus", være en stor formidlingsopgave i forhold til at dokumentere og oplyse om aktiviteter i udeområderne i Bispehaven.

- **Etape 2:**

Der vil være en tilpasning af aktiviteten i forhold til Tryghedsrenoveringens indgreb i området.

Formen på aktiviteten vil derfor ændre sig afhængigt af Tryghedsrenoveringen, men vil fastholde sit formål og derfor bevare fokus på at øge trygheden via nære fællesskaber.

Formål:

Hovedformålet er at styrke civilsamfundet, skabe større tryghed og øge beboertrivlsen

Delformålet er gode naboskaber og større ejerskab til området.

Målgruppe(r):

Målgruppen er alle beboere i området.

Succeskriterier og datakilde for aktiviteten:

(OBS: Disse skal fremgå af aktivitetsskemaet)

Succeskriterier:**Datakilde:**

Der afholdes min. 15 naboskabsarrangementer i etape 1.

Egne registreringer

Der rekrutteres min. 20 frivillige til projekter ifm. udearealerne i Tryghedsrenoveringen

Egne registreringer

Beboerne vurderer at de har fået større kendskab til deres nærmeste naboer

Tryghedsprojektets beboerundersøgelse (baseline 2017)

Organisering, ansvar og rollefordeling:**Organisering:**

Nære fællesskaber og social sammenhængskraft er organisatorisk placeret under indsatsområdet for 'Tryghed og Trivsel', med en følgegruppe tilknyttet for at sikre den gode kommunikation, vidensdeling og faglig sparring.

Ansvarsfordeling:

Det overordnede ansvar for Nære fællesskaber og Social sammenhængskraft er placeret hos den boligsociale leder, mens den daglige koordinering af samarbejde og aktiviteter ligger hos den tilknyttede boligsociale medarbejder i helhedsplanen i tæt samarbejde med en boligsocial medarbejder med ledelsesansvar.

Rollefordeling:

Aktiviteten drives fremad af den boligsociale helhedsplan, men vil ske i tæt samarbejde med relevante aktører i Bispehaven, og i særdeleshed med aktører omkring Tryghedsrenoveringen.

Medarbejderressourcer: Boligsocial medarbejder (75%) Boligsocial medarbejder med ledelsesansvar (20%) Herudover vil projektet blive knyttet sammen med Tryghedskontoret og Totalentreprenøren for Tryghedsrenoveringen.
Forankring:
Den lokale forankring af aktiviteten sikres af delaftalens følgegruppe, der halvårligt drøfter aktivitetens relevans og effekt. Aktiviteten har en forventet sekundær forankring – det gode naboskab og et udeområde, der bære præg af medejerskab fra bykvarterets beboere.

Aktivitetsnavn:
Trygge fællesskaber (Social vicevært og værested for udsatte beboerte, Kilde: CFBU, Inspirations- og Videnskatalog)
Indhold og praksis (aktivitetsbeskrivelse):
<p>Aktiviteten er en videreudvikling af indsatsen ”Smukt og Brugt” og arbejder med at skabe trygge fællesskaber for gruppen af særligt udsatte og isolerede beboere. Aktiviteten kobler en social vicevært-indsats med væresteder for udsatte grupper og brobygning til kommunale aktører og beskæftigelse. Konkret består af aktiviteten af følgende:</p> <ul style="list-style-type: none">• Understøttelse af trygge væresteder i form af genbrugsbutik, cafe, sociale værksteder mv.• Inklusion af udsatte beboere i andre fællesskaber• Synliggørelse af beboernes kompetencer og livsmuligheder• Brobygning til kommunale aktører samt Virksomhedscenteret mv. <p>Bispehaven er et multikulturelt lokalsamfund og rummer mange forskellige beboere. En del af disse er udsatte beboere med særlige udfordringer i form af psykiske lidelser, misbrug af rusmidler, ensomhed og social isolation, sprogmæssige barrierer e.l. Denne beboergruppe risikerer let at blive isoleret i boligområdet og har behov for en særlig målrettet indsats, der formår at motivere og skabe en positiv udvikling for dem, samt bygge bro ud til det omkringliggende samfund. Dette kræver en indsats, der kan tage højde for den baggrund og de udfordringer, beboerne kommer med, og samtidig anerkende de ressourcer og kompetencer, de også besidder.</p> <p>En grundforudsætning for indsatsen er, at beboerne føler sig trygge i de omgivelser, hvor den sociale indsats tilbydes. Den boligsociale indsats stiller trygge rammer (genbrugsbutik, social cafe, sociale værksteder) til rådighed, mens frivillige (herunder udsatte beboere) som udgangspunkt driver stederne. Gennem disse trygge fællesskaber bindes beboerne sammen (bonding), samtidig med at der skabes et rum for inklusion til nye relationer og netværk uden for de trygge fællesskaber (bridging). I de trygge fællesskaber er der muligheder for at blive bevidst om egne kompetencer og prøve kræfter med forskellige arbejdsopgaver (f.eks. kundebetjening i cafe/genbrugsbutik, afholdelse af kursus med afsæt i sociale værksteder, produktion af lædervare mv.), som kan være de første skridt ud af en isoleret tilværelse og på sigt ud på arbejdsmarkedet f.eks. gennem en praktikperiode i det lokale virksomhedscenter. Udover at understøtte de trygge fællesskaber, så har den sociale vicevært (boligsociale medarbejder) til opgave at hjælpe de udsatte beboere med at få den hjælp, de har behov for og ret til, men som de har svært ved selv at opøge. En stor del af arbejdet vil derfor bestå i at bygge bro imellem de udsatte borgere og de</p>

<p>kommunale aktører, som er ansvarlige for borgeren. Den boligsociale sociale vicevært samarbejder, koordinerer og tilpasser aktiviteterne sammen med brugerne. Herudover opbygges et netværk ift. brobygning til de trygge fællesskaber ved løbende dialog med områdets ejendomsfunktionere og relevante kommunale aktører (f.eks. Center for Bostøtte i Eget Hjem), som henviser beboere til den sociale vicevært, der bidrage til en nænsom indslusning i de trygge fællesskaber.</p>	
Formål:	
<p>Hovedformålet er at styrke civilsamfundet, skabe større tryghed og øge beboertrivlsen</p> <p>Delformålet er at synliggøre udsatte beboeres egne kompetencer og brobygge udsatte beboere til nye fællesskaber.</p>	
Målgruppe(r):	
<p>Primær målgruppe: Udsatte beboere i boligområdet, der kæmper med social isolation, misbrug, psykiske lidelser, problemer med at deltage i et normalt beskæftigelsesrettet aktiveringstilbud o.l.</p> <p>Sekundær målgruppe: Frivillige og øvrige beboere, som besøger eller er bruger af genbrugsbutikken og de sociale værksteder.</p>	
Succeskriterier og datakilde for aktiviteten:	
<p>(OBS: Disse skal fremgå af aktivitetsskemaet)</p>	
Succeskriterier:	Datakilde:
Minimum 20 udsatte engagere sig årligt som frivillig	Lokale registreringer og målinger
Mindst 40 beboere får årligt hjælp til kontakt med kommunen eller anden aktør	Lokale registreringer og målinger
2 gange årligt afholdes åben hus	Lokale registreringer og målinger
Organisering, ansvar og rollefordeling:	
<p>Organisering: Trygge fællesskaber er organisatorisk placeret under indsatsområdet for 'Tryghed og trivsel', med en følgegruppe tilknyttet for at sikre den gode kommunikation, vidensdeling og faglig sparring.</p> <p>Ansvarsfordeling</p> <p>Det overordnede ansvar for trygge fællesskaber er placeret hos den boligsociale leder, mens den daglige koordinering af samarbejde og aktiviteter ligger hos den tilknyttede boligsociale medarbejder i helhedsplanen i tæt samarbejde med en boligsocial medarbejder med ledelsesansvar.</p> <p>Rollefordeling:</p> <p>De trygge fællesskaber drives af frivillige med støtte fra den boligsociale indsats. Center for Bostøtte i Eget hjem, Folkesundhed i Aarhus Kommune samt FO Aarhus indgår som centrale samarbejdspartner.</p> <p>Medarbejderressourcer:</p> <p>Boligsocial medarbejder (75%)</p> <p>Boligsociale medarbejder med ledelsesansvar (20 %)</p>	
Forankring:	
<p>De trygge fællesskaber ønskes på sigt forankret i boligområdet på baggrund af en frivillighedsindsats med støtte fra boligselskabet.</p>	

Aktivitetsnavn:
Fællesskabernes hus (Aktiviteter til styrkelse af naboskab og social sammenhængskraft og Brobygning til foreningsliv, Kilde: CFBU, Inspirations- og Videnskatalog)
Indhold og praksis (aktivitetsbeskrivelse):
<p>Fællesskabernes hus vil være omdrejningspunktet for skabelse, understøttelse samt synliggørelse af formelle og uformelle interessefællesskaber. Udover at være et fysisk og transparent sted, hvor beboere kan få større kendskab til muligheder i og uden for Bispehaven, består aktiviteten konkret af 3 overordnede delelementer:</p> <ul style="list-style-type: none">• Skabelse, understøttelse og synliggørelse af inkluderende Interessefællesskaber• Foreningsunderstøttelse/rådgivning• Samarbejde og ny fortælling gennem Samvirket/ressourcegruppen <p>Fællesskabernes Hus fokuserer på, at understøtte beboernes sociale interaktion og bidrage til at øge den sociale sammenhængskraft gennem interessefællesskaber. I Bispehaven er der rigtig mange beboere, som ønsker at igangsætte positive aktiviteter i området, men som har svært ved at vide, hvor de skal gå hen for realisere denne tanken eller selv blive inkluderet i aktiviteter. På den ene side forbinder Fællesskabernes Hus beboere, så de kan mødes om en fælles interesse (bonding social capital) f.eks. kunst, fiskeri, musik, politik på tværs af køn, alder og etnicitet (Bridging social capital), og på den anden side skabes en rekrutteringskanal til beboere, som ønsker at gøre en frivillige indsats i Bispehaven. Den boligsociale helhedsplan synliggøre aktiviteterne f.eks. gennem boligområde-erindringer og gennemsigtighed ift. tildeling af midler, og støtter op om aktiviteterne med fokus på, at aktiviteterne favner så bredt som muligt, og kommer hele området til gavn.</p> <p>Denne strategi skal bidrage til at der i Bispehaven afholdes flere brede beboerdrevne fællesarrangementer, som festivaler, bydelsfester, motionsdag, fællesspisning, eller ture ud af boligområdet til lokale kulturfaciliteter. Hensigten er, at skabe rum for møder på tværs af generationer, kultur og køn (bridging social capital), og at der skabes liv i boligområdet. Aktiviteten vil i praksis drage nytte af metoderne fra Plus-Projektet (aktivitet i Helhedsplan 2013-2016), hvor børn og unge matches med frivillige voksne, idet erfaringer har vist, at det både styrker beboernes kompetencer og bidrager til ejerskab i forhold til boligområdet. Familie, Børn og Unge (FBU, Socialforvaltning, Aarhus Kommune) deltager i udviklingen af fællesskabernes hus, hvor deres unge4unge netværk vil kunne bidrage med udvikling af det frivillige arbejde, og agere rollemodeller for andre unge, der kunne have interesse i at udvikle eller styrke en forening eller et netværk.</p> <p>Foruden understøttelse af de uformelle fællesskaber bidrager Fællesskabernes Hus med understøttelse og vejledning til lokale foreninger. De boligsociale medarbejder tilknyttet Fællesskabernes hus får gennem deres daglige kontakt med beboerne og foreningerne et overblik over aktiviteterne i området, og ved således hvad foreningerne efterspørger i forhold til at kunne drifte og udvikle deres forening/gruppe. Denne viden bruger Foreningskonsulenten fra Aarhus Kommune - Sport og Fritid i arbejdet med, at skabe bæredygtige foreninger, der er formelt og demokratisk organiseret og har attraktive aktiviteter, der er åbne for alle. Bæredygtige og robuste foreninger skabes gennem organisatorisk udvikling af foreningslivet, herunder kurser, møder med foreninger og samarbejde. Det kræver et tæt parløb mellem Foreningskonsulenten, den boligsociale indsats samt det lokale beboerdemokratiet. Formålet er, at engagere lokalsamfundet til at lave flere og bedre aktiviteter i området, der tager højde for demokratiske spilleregler.</p> <p>Fællesskabernes Hus understøtte derudover det igangværende arbejde med Ressourcegruppen/samvirket,</p>

som er et initiativ der udspringer af Byrådsbeslutning om etablering af Lederråd i de udsatte boligområder. Initiativet arbejde med at bygge bro mellem foreningerne og lokalmiljø, større ejerskab til området samt bedre image af Bispehaven gennem formidling af de gode fortællinger/historier fra området.	
Formål:	
Hovedformålet er at styrke civilsamfundet, skabe større tryghed og øge beboertrivlsen Delformålene er styrkelse af lokale foreninger, flere beboerdrevne fællesskabsarrangement og bedre image.	
Målgruppe(r):	
Primær målgruppe: Alle beboere Sekundær: Foreninger	
Succeskriterier og datakilde for aktiviteten: (OBS: Disse skal fremgå af aktivitetsskemaet)	
Succeskriterier:	Datakilde:
Minimum 200 unikke besøgende i 1. projektår	Egne registreringer og måling
Der afholdes minimum 12 beboerdrevne og åbne arrangementer	Egne registreringer og måling
Der afholdes 2 gange årligt en messe om interessefællesskaber	Egne registreringer og måling
Foreninger som har søgt vejledning og støtte vurdere at det har gavnet deres forening	Egne registreringer og måling
Organisering, ansvar og rollefordeling:	
Organisering: Fællesskabernes Hus er organisatorisk placeret under indsatsområdet for 'Tryghed og trivsel', med en følgegruppe tilknyttet for at sikre den gode kommunikation, vidensdeling og faglig sparring.	
Ansvarsfordeling: Det overordnede ansvar for Fællesskabernes Hus er placeret hos den boligsociale leder, mens den daglige koordinering af samarbejde og aktiviteter ligger hos den tilknyttede boligsociale medarbejder med ledelsesansvar i helhedsplanen i tæt samarbejde med en boligsocial medarbejder og en foreningskonsulent fra Sport og Fritid, Aarhus Kommune.	
Rollefordeling: Boligsociale medarbejdere varetager relationsarbejdet ift. udvikling og støtte af uformelle og formelle interessefællesskaber. Foreningskonsulenten fra Sport og Fritid, Aarhus Kommune støtter og vejleder foreninger i samspil med de øvrige tilknyttede personale.	
Medarbejderressourcer: Boligsociale medarbejder med ledelsesansvar (40 %) Boligsocial medarbejder (25%) Foreningskonsulent (6 timer) Understøttelse af fællesskabernes hus, bl.a. Unge4Unge i samarbejde med foreningsmentor (FBU,	

Socialforvaltningen, Aarhus Kommune)
Forankring:
Den lokale forankring af aktiviteten sikres af delaftalens følgegruppe, der halvårligt drøfter aktivitetens relevans og effekt. Aktiviteten har en sekundær forankring i frivillige interessefællesskaber og stærke lokale foreninger.

Aktivitetsnavn:
Bispehavens Hjerter (Socialøkonomisk virksomhed og Aktiviteter til styrkelse af naboskab og social sammenhængskraft, Kilde: CFBU, Inspirations- og Videnskatalog)
Indhold og praksis (aktivitetsbeskrivelse):
<p>Bispehavens Hjerter er arbejdstitlen på transformationen fra Beboerhus til Fælleshus i forbindelse med den kommende Tryghedsrenovering. Trivselshuset (Beboerhuset) er et åbent beboerhus med forskellige aktiviteter og en boligsocial café med ansatte fra bl.a. det lokale virksomhedscenter. Her er højt til loftet og plads til fællesspisning samt fejring af højtider på tværs af generationer, køn og etnicitet. Beboerhuset rummer også faste beboeraktiviteter samt faste beboergrupper f.eks. mødre- og familiegrupper. Huset er med til at skabe en ramme for de tilfældige møder, hvilket øger kendskab, tillid og trygheden for mange beboere. Med Tryghedsrenoveringen vil huset imidlertid blive revet ned og et nyt fælleshus skal rejses. Aktiviteten har til formål, at sikre en god overgang mellem det nye og det gamle. Transformationen vil have en glidende overgang, hvor beboerhus og cafe i helhedsplanens første 2 år vil udvikles med afsæt i den eksisterende situation, men vil foregribe de kommende forandringer og fokusere på følgende:</p> <ul style="list-style-type: none">• Fra beboerhus til fælleshus/bydelshus• Fra boligsociale til flere eksterne eller beboerdrevne aktiviteter• Fra boligsocial cafe til socialøkonomisk virksomhed <p>Aktiviteten skal bidrage til, at fortælle og formidle historien om de kommende forandringer fra et beboerhus til et fælleshus/bydelshus med en ny placering og et bredere sigte. Fokus vil bl.a. være på at involvere og invitere flere beboere i området – og på sigt også gæster uden for Bispehaven. Denne involvering (f.eks. gennem brugerråd) skal på sigt også bidrage til en større forankring blandt beboerne ift. at drive aktiviteter, og arrangementer på egen hånd, eller med et minimum af støtte fra den boligsociale helhedsplan. Med Tryghedsrenoveringen og opførelsen af et nyt Fælleshus er det samtidig et ønske, at få nye aktører på banen i Bispehaven – at trække det omliggende miljø ind i området. En af muligheden herfor er, at omdanne den eksisterende cafe til en socialøkonomisk virksomhed med base i det nye fælleshus. For at dette skal komme helhedsplanen, beboerne og området til gode er det afgørende, at forpagteren får et solidt kendskab til området og har lyst til at bidrage med at gøre en forskel. Arbejdet med at udvikle et koncept herfor ligger hos den boligsociale leder i samarbejde med Østjysk Boligs administration.</p>
Formål:
Hovedformålet er, at styrke civilsamfundet, skabe større tryghed og øge beboertrivlsen
Delformålet er øget social kapital, kendskab til området og større social sammenhængskraft.
Målgruppe(r):

Målgruppen er alle beboere i området.	
Succeskriterier og datakilde for aktiviteten:	
(OBS: Disse skal fremgå af aktivitetsskemaet)	
Succeskriterier:	Datakilde:
Mindst 20 besøgende på dag i gennemsnit pr. måned	Egne registreringer
Mindst 2 beboerdrevne aktiviteter om måneden	Egne registreringer
Brugere oplever at de har styrket deres netværk	Egne registreringer
Organisering, ansvar og rollefordeling:	
Organisering: Bispehavens Hjerter er organisatorisk placeret under indsatsområdet for 'Tryghed og Trivsel', med en følgegruppe tilknyttet for at sikre den gode kommunikation, vidensdeling og faglig sparring.	
Ansvarsfordeling Det overordnede ansvar for Bispehavens Hjerter er placeret hos den boligsociale leder.	
Rollefordeling: Den boligsociale leder tildeles en central rolle ift. dels at åbne stedet op for beboere, frivillige og samarbejdspartnere samt dels at udarbejde en plan for transitionen fra beboerhus til fælleshus/bydelshus.	
Medarbejderressourcer: Den boligsociale cafe drives i en 2-årig overgangsperiode af et personale som er lønnet af afdelingen uden om helhedsplanen. Herefter forventes cafe'en omdannet til en social økonomisk virksomhed.	
Forankring:	
Bispehavens Hjerter skal inden for 2 årig periode forankres som en socialøkonomisk virksomhed med base i det nye Fælleshus/Bydelshus. Den boligsociale leder vil i fællesskab med Østjysk Boligs administration udvikle et koncept, som afstemmes med Bispehavens behov og potentialer.	

Delaftale for indsatsområdet *Uddannelse og beskæftigelse*

Bestyrelsen for den boligsociale indsats har ansvar for, at denne delaftale løbende ajourføres.

Navn på den boligsociale indsats, som delaftalen vedrører:	
Helhedsplanen for Bispehaven 2017-2020.	
Aftalens parter:	
<ul style="list-style-type: none">• Jes Holmgaard, Driftschef i Unge og Uddannelse, Aarhus Kommune• Helle Keblovszki, Afdelingsleder i Dagpenge & Kontanthjælp, Aarhus Kommune• Torben Dreier, Skoleleder i FO-Aarhus• Allan Søstrøm, Direktør for Østjysk Bolig	
Problemkompleks for indsatsområdet:	
<p>Bispehaven er karakteriseret ved en beboersammensætning, hvor beboerne er fattigere, har en kortere uddannelse og lavere tilknytning til arbejdsmarkedet sammenlignet med øvrige almene boligafdelinger. Foruden at have en direkte negativ indvirkning på områdets social sammenhængskraft vanskeliggøre det social mobilitet. Social baggrund har stor betydning for, hvilken uddannelser unge mennesker opnår i Danmark, hvilket arbejde de får, og om den tilknytning til arbejdsmarkedet, de opnår, bliver varig (Mønsterbrydere, SFI, 2015).</p> <p>Kun 35 % af de voksne beboere er inden for arbejdsmarkedet, mens 24% er på førtidspension, og dermed mere eller mindre permanent afskåret fra arbejdsmarkedet. Mange børn og unge vokser op i en familie, hvor arbejde og uddannelse ikke er en del af hverdagen. De kender ikke til de basale forpligtigelser og forventninger, der følger med ift. at bestride et arbejde/uddannelse. Samtidig er der fravær af støttepersoner i den nære venskabs- og/eller familiekreds. Helhedsplanen bygger bro til fritidsjob, uddannelser og ordinær beskæftigelse, og støtter unge og voksne i deres job- og uddannelsesliv.</p>	
Formål og lokalt opstillede målinger for indsatsområdet:	
Formål:	
FORMÅL Formålet med de boligsociale aktiviteter under indsatsområdet Uddannelse og beskæftigelse er primært: <ul style="list-style-type: none">• Flere beboere i arbejde• Flere beboere i uddannelse	
DELMÅL FOR INDSATSOMRÅDET Til de 2 hovedformål for indsatsområdet knytter sig en række delmål: <ol style="list-style-type: none">1. Flere unge starter på uddannelse efter 9. og 10. klasse2. Flere unge gennemfører uddannelse over grundskoleniveau3. Flere beboere kommer i beskæftigelse	
Lokalt opstillede målinger (succeskriterier):	Datakilde:

1. Andelen af unge der 15 mdr. efter endt grundskole er i gang med en ungdomsuddannelse stiger fra 75% i 2015 til 85% i 2020. Det langsigtede mål er at nærme sig Aarhus kommunes gennemsnit.	BoSocData – Aarhus Kommune og det Boligsociale Fællessekretariats boligsociale monitoreringssystem
2. Andel af unge mellem 15 og 29 år med grundskole som højest gennemførte uddannelse reduceres fra 22,5 % i 2014 til 15 % i 2020. Til sammenligning var andelen af samme aldersgruppe på 8,6 % i hele Aarhus Kommune Det langsigtede mål er at nærme sig gennemsnittet for Aarhus Kommune.	BL-tal: Unge i uddannelse
3. Andelen af voksne uden for arbejdsmarkedet reduceres fra 46,9 % i 2015 til 40 % i 2020. Til sammenligning var andelen på 17,8 % for hele Aarhus Kommune. Det langsigtede mål er at nærme sig gennemsnittet for Aarhus Kommune.	BoSocData – Aarhus Kommune og det Boligsociale Fællessekretariats boligsociale monitoreringssystem

Aktiviteter som skal bidrage til indfrielse af formål og lokalt fastsatte mål/målinger:

AKTIVITETER UNDER DELOMRÅDET

Følgende aktiviteter er placeret under indsatsområdet Uddannelse og Beskæftigelse:

- Lommepengeprojekt
- Studieværkstedet
- Virksomhedscenter

Samspil med og supplement til den kommunale indsats i boligområdet:

De boligsociale aktiviteter under indsatsområdet *Uddannelse og beskæftigelse* er nøje afstemt med eksisterende tilbud og aktiviteter målrettet flere i uddannelse og beskæftigelse.

Den boligsociale helhedsplan arbejder for, at skabe fundamentet for flere i arbejde og uddannelse. Børn, unge og voksne inviteres inden for i kompetencegivende og forpligtende fællesskaber, som forventes at bidrage til en mere positiv kultur omkring uddannelse og job i området. Konkret tilbyder helhedsplanen læringsrum både af praktisk og studiemæssig karakter, og bygger bro til relevante aktører i og uden for Bispehaven, som kan bidrage til målsætningerne. Helhedsplanens uddannelses- og beskæftigelsesindsats skal ses i sammenhæng med en 4-årig bevillig til en fremskudt og håndholdt beskæftigelsesindsats målrettet 18-29 årige. Denne indsats vil blive koordineret med kommunens øvrige indsatser og indgå i et tæt samarbejde med helhedsplanen og Spor 215.

I forbindelse med den fysiske helhedsplan er der desuden indskrevet sociale klausuler, som forpligtiger byggeriets entreprenør til at knytte beboere til projektet gennem aftaler om praktikophold, løntilskudsstillinger m.m. Bispehaven vil således blive omdannet til en stor arbejdsplads med trygge rammer for arbejdsprøvning i lokalområdet. Opgaverne kan være alt fra håndværksmæssige ydelser, til

rengøring, madlavning, oprydning m.m.	
Indsatsområdets økonomi i henhold til budget (Her anføres finansiering for dette indsatsområde som oplyst i det vedlagte budget for den boligsociale indsats):	
Organisation	Finansiering
<i>Landsbyggefonden</i>	5.231 t.kr.
<i>Lokal medfinansiering</i>	2.683 t.kr.
Samlet budget for indsatsområdet	7.914 t.kr.
Konflikthåndtering og underretning:	
<p>Det er et fælles ansvar at sikre helhedsplanens fremdrift og betingelserne for at løfte Bispehaven boligsocialt. Den boligsociale leder er under alle forhold ansvarlig for, at bestyrelsen, den boligsociale styregruppe samt lokale samarbejdsparter involveres og underrettes, såfremt der opstår lokale forhold, som påvirker realisering af det boligsociale arbejde. Ligeledes forventes bestyrelsesmedlemmer/styregruppemedlemmer at bringe beslutninger, som påvirker arbejdet i Bispehaven, ind i bestyrelsen/styregruppen, således parterne gensidigt underrettes om ethvert forhold, som har indflydelse på de fælles planer.</p> <p>Opstår der uoverensstemmelse vedrørende realisering af det boligsociale arbejde i Bispehaven eller i partnerskabet, er Østjysk Boligs Udviklingschef ansvarlig for at adressere uoverensstemmelsen og skabe platform for håndtering af den. Parterne er gennem partnerskabsaftalen gensidigt ansvarlige for at løse problemstillinger omkring Bispehaven. Enhver uoverensstemmelse, som ikke kan løses gennem almindelig dialog og kræver en overordnet afgørelse, rejses for bestyrelsen, som får fremlagt situationens forskellige interesser og træffer beslutning på et nuanceret grundlag.</p>	
Revision af delaftalen (Eventuelle reviderede aftaler skal ikke fremsendes til Landsbyggefonden, men fonden skal om nødvendigt til enhver tid kunne rekvirere ajourførte delaftaler):	
<p>På følgegruppemøder drøftes det, om en eventuel revision af aftalen kan komme på tale. Anses der behov for dette løftes forslaget til den boligsociale styregruppe, som vil træffe beslutning om, hvorvidt der skal indsendes en indstilling til bestyrelsen ift. revision af delaftalen.</p>	
Delaftalen gælder fra:	
Delaftalen er gældende fra 1. januar 2017 til 31. januar 2020.	

Aktivitetsnavn:
Lommepengejob og brobygning til fritidsjob (Lommepengeprojektet, Kilde: CFBU, Inspirations- og Videnskatalog)
Indhold og praksis (aktivitetsbeskrivelse):
<p>Aktiviteten har til formål at støtte op om den eksisterende uddannelse og beskæftigelsesindsats målrettet Bispehavens børn og unge. Aktiviteten tager afsat i to primære aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none">• Drift og udvikling af lommepengeprojekt

- Brobygning til fritidsjob

Lommepegeprojektet og brobygning til fritidsjob tilbyder børn og unge mellem 13 og 15 år et lommepegejob, hvor formålet er at forberede de unge til at kunne varetage et fritidsjob, når de bliver 15 år. De løser små opgaver i samarbejdet med områdets parter (helhedsplan, tryghedsrenoveringen, drift, klub osv.). Gennem opgaveløsningen optjener de unge point, som de kan indløse til gavekort, ting eller oplevelser. Lommepegeprojektet drives i samarbejde med HotSpot Erhverv (beskæftigelsesforvaltningen), som forestår projektledelsen minimum frem til udgangen af 2017, mens helhedsplanen står for den daglige drift af Lommepegeprojektet, der groft består af følgende 3 kerneopgaver

- Rekruttering af børn og unge
- Koordinering og supervision af de konkrete opgaver
- Dialog med forældrene

Der forventes at der blive rekrutteret børn i en omfang af 25 lommepegejobbere á 4 timer om ugen. Alle i alderen 13-15 år kan som udgangspunkt bliver lommepegejobber. Den projektansvarlige boligsociale medarbejder skal sørge for, at der er meningsfulde opgaver til lommepegejobberne og enten selv deltage i opgavevaretagelse eller sikre anden samarbejdspart varetager supervisionen.

Opgaverne kan være mange, men det bestræbes at opgaverne skal være varierende, give mening for lommepegejobberne, samt gerne øge barnet/den unges ansvar og ejerskab til området samt øge kendskabet til lokale samarbejdspartner. Gennem uformelle samtaler hjælpes lommepegejobberne på rette vej enten til et ordinært fritidsjob eller ved at være vejviser til lokalområdets øvrige beskæftigelsestilbud eller ungdomsskoletilbud. Dialog med forældrene forsøges opnået enten ved introduktionsmøder eller i mødet med familierne i anden boligsocial sammenhæng. I denne dialog skabes forståelse for hvad det kræves at få og bestride et fritidsjob, således forældrene kan understøtte deres børn i såvel lommepegeprojektet, som i overgangen til ordinær beskæftigelse.

Brobygning fra Lommepegejob til ordinær fritidsjob sker når de unge fylder 15-16 år, og vurderes fritidsjobparate. Dette sker til HotSpot Erhverv, som mindst to gange mødes med den unge, til en snak om motivation, uddannelse, hjælp med jobansøgning mv. Derefter laves der et individuelt match til en virksomhed med baggrund i den unges fremtidige uddannelsesvalg. Denne håndholdte indsats er pt. kun sikret frem til 31.12.17, hvor HotSpot Erhverv herefter alene kan tilbyde samarbejde med virksomhedsnetværket i Aarhus Vest samt skabe fritidsjob i dette netværk. Studieværkstedet vil i tilfælde af ophør af HotSpot Erhvervs bevillig ift. den håndholdte fritidsjobsindsats kunne erstatte denne indsats.

Formål:

Hovedformålet er, at flere beboere kommer i arbejde og i uddannelse.

Delformålet er en skabelsen af en synlig arbejdskultur blandt unge samt øge faglige og sociale færdigheder ift. uddannelse og beskæftigelse samt brobygge til sunde fritidsaktiviteter.

Målgruppe(r):

Børn og unge mellem 13-15 år

Succeskriterier og datakilde for aktiviteten:
(OBS: Disse skal fremgå af aktivitetsskemaet)

Succeskriterier:**Datakilde:**

Mindst 50 unikke børn og unge udfører mindst én lommepegeopgave på årsbasis	Egne leverancer og målinger
Mindst 25 børn og unge er regelmæssigt en del af lommepegeprojektet (udfører opgaver mindst 1 gang om måneden) på årsbasis	Egne leverancer og målinger
De lokale samarbejdspartner vurderer at fritidsjobsindsatsen overfor børn og unge er effektiviseret	Egne leverancer og målinger
Organisering, ansvar og rollefordeling:	
Organisering: Lommepegeprojektet er organisatorisk placeret under team for 'Uddannelse og beskæftigelse', med en følgegruppe tilknyttet for at sikre den gode kommunikation, vidensdeling og faglig sparring	
Ansvarsfordeling Det overordnede ansvar for Lommepegeprojektet er placeret hos den boligsociale leder, mens den daglige koordinering af samarbejde og aktiviteter ligger hos den tilknyttede Lommepegekoordinator i tæt sparring med en boligsociale medarbejder med ledelsesansvar.	
Rollefordeling: Projektledelsen af Lommepegeprojektet varetages af Hotspot Erhverv (min. frem til udgangen af 2017) Den daglige drift og koordinering varetages af helhedsplanen. Helhedsplanen brobygger og visiterer til områdets nøgleaktører primært Hotspot Erhverv, Spor 215 samt ungdomsskolen.	
Ressourcer: Boligsociale medarbejder med ledelsesansvar (20 %) Lommepegekoordinator (25 timer) Projektledelse af Lommepegeprojektet, Hotspot Erhverv (indtil 2017)	
Forankring:	
Den lokale forankring af Lommepegeprojektet sikres af følgegruppen for uddannelse og beskæftigelse der en gang årligt drøfter aktivitetens effekt og relevans, med efterfølgende afrapportering til den boligsociale styregruppe.	

Aktivitetsnavn:
Studieværkstedet (Lektiecafé og uddannelsesvejledning for unge, Kilde: CFBU, Inspirations- og Videnskatalog)
Indhold og praksis (aktivitetsbeskrivelse):
Studieværkstedet er stedet for unge voksne og voksne beboere, som har brug for støtte, rådgivning og vejledning ift. deres studie- og jobsituation. Med placering i Fællesskabernes Hus, er det hensigten at Studieværkstedet skal sætte ekstra spot på et positiv og kompetencegivende interessefællesskab omkring job og uddannelse. Konkret består aktiviteten af følgende delelementer: <ul style="list-style-type: none">• Kompetencegivende studiemiljø for voksne• Vejledning ift. uddannelse og jobmuligheder• Brobyggende og kompetencegivende aktiviteter

Studieværkstedet komplementerer og understøtter UngiAarhus og Spor 215s kompetencegivende miljøer såvel ift. målgruppe som indhold, hvor førstnævnte fokuserer på 10-18 årige og sidstnævnte er et håndholdt individuelt rådgivning- og vejledningsmiljø primært for unge mellem 15-25 år. Fra disse miljøer kan der bygges bro til Studieværkstedet som tilbyder et voksent studie- og højskolelignede miljø. Konkret tilbyder Studieværkstedet vejledning ift. uddannelse og jobmuligheder primært rettet beboere mellem 17-30 årige, som hverken identificerer sig med klubmiljøet eller har brug for en håndholdt indsats, men som står uden nære relationer med forbindelse til uddannelse- og jobverden, og savner faglig opbakning, viden og støtte.

Studieværkstedets åbne vejlednings- og studiemiljø vil f.eks. kunne håndtere spørgsmål vedr. uddannelsesvalg og karrieremuligheder samt bistå ift. jobansøgninger og –samtaler. Herudover vil Studieværkstedet bl.a. fysisk agere base for en opslagstavle med relevante jobopslag (primært studiejobs) samt en ressourcecentral, som kan forbinde beboere med fælles og/eller forskellige kompetencer med henblik på eksamenshjælp, studievalg og frivillige mentorordninger. Studieværkstedet skaber dermed et rum – også helt bogstaveligt -, hvor beboere og frivillige kan give og modtage hjælp og sparring f.eks. i forhold til projektopgaver, eksamensopgaver og lektier på tværs af generationer, køn og kulturelle skel.

De fysiske projektrum kan samtidig benyttes af øvrige beboere, som igennem Fællesskabernes Hus har fundet sammen i et interessefællesskab. Tanken er, at knytte kreative lærings- og kompetencegivende forløb med Studieværkstedet, således at der skabes forbindelser mellem mennesker med forskellige kompetencer, som kan inspirere og støtte hinanden. Sammen med stedets brugere udvikles og igangsættes endvidere brobyggende og kompetencegivende aktiviteter, så som uddannelsesmesser, debataftner, formidling af studiejobs, virksomhedsbesøg mv. Disse aktiviteter skal afstemmes med de lokale aktører i området, så som UngiAarhus, de lokale skoler, HotSpot Erhverv, Spor 215, Ungdommens Uddannelsesvejledning mv.

Formål:

Hovedformålet er, at flere unge beboere kommer i arbejde og i uddannelse.

Delformålene er, at flere beboere gennemføre en kompetencegivende uddannelse, og at aktiviteten bidrager til en positiv kultur ift. job og uddannelse.

Målgruppe(r):

Primær målgruppe: Beboere der ønsker eller er i gang med en uddannelse (primært ungdomsuddannelse), eller andet kompetencegivende forløb.

Sekundær målgruppe: Beboere der ønsker at være frivillig i Studieværkstedet

Succeskriterier og datakilde for aktiviteten:

(OBS: Disse skal fremgå af aktivitetsskemaet)

Succeskriterier:**Datakilde:**

Mindst 25 brugere/besøgende pr. uge i gennemsnit set over en måned.

Egen registreringer

Mindst 12 studie- eller jobrelevante arrangementer om året

Egen registreringer

Brugerne vurderer at Studieværkstedet har haft en positiv effekt på deres studie og/eller jobsituation

Brugerundersøgelse

Organisering, ansvar og rollefordeling:

Organisering:

Studieværkstedet er organisatorisk placeret under indsatsområdet for 'Uddannelse og beskæftigelse', med en følgegruppe tilknyttet for at sikre den gode kommunikation, vidensdeling og faglig sparring.

Ansvarsfordeling:

Det overordnede ansvar for studieværkstedet er placeret hos den boligsociale leder, mens den daglige koordinering af samarbejde og aktiviteter ligger hos den tilknyttede boligsociale medarbejder i helhedsplanen.

Rollefordeling:

Helhedsplanen sætter sig i spidsen for i fællesskab med lokale aktører inden for unge- og uddannelsesområdet at udvikle et kompetencegivende miljø, som primært henvender sig mod unge voksne.

Medarbejderressourcer:

Boligsociale medarbejder med ledelsesansvar (80 %)

Forankring:

Den lokale forankring af studieværkstedet sikres af følgegruppen for uddannelse og beskæftigelse der en gang årligt drøfter aktivitetens effekt og relevans, med efterfølgende afrapportering til den boligsociale styregruppe. Der arbejdes systematisk med at opbygge et netværk af frivillige til Studieværkstedet, således at der skabes et lokalt, selv bærende miljø omkring Studieværkstedet.

Aktivitetsnavn:

Virksomhedscenteret (Virksomhedscenter i Helhedsplanen, Kilde: CFBU, Inspirations- og Videnskatalog)

Indhold og praksis (aktivitetsbeskrivelse):

Den boligsociale helhedsplan understøtter den generelle beskæftigelsesindsats over for langtidsledige voksne ved at stille en tryk og lokal ramme for arbejdsprøvning/praktik til rådighed gennem det lokale virksomhedscenter. Virksomhedscenteret har eksisteret siden 2013, men vil over de kommende år skulle udvikles og gentænkes i takt med Tryghedsrenovering, hvor det planlægges at udvikle et koncept for en socio-økonomisk virksomhed i det kommende Fælleshus/Bydelshus, som erstatter beboerhuset (Trivselshuset). Konkret består indsatser af følgende delelementer:

- Lokal og tryk ramme for arbejdsprøvning/praktik
- Mentorindsats og kompetenceudvikling
- Trivsel og netværksdannelse

Virksomhedscenteret i Bispehaven har fokus på egne beboere, der står udenfor arbejdsmarkedet og vurderes aktivitetsparate, men ikke job-parate. Alle medarbejder i og omkring helhedsplanen vil være særligt opmærksomme på virksomhedscenterets tilbud, så de i deres daglige kontakt med beboerne kan bidrage til, at relevante beboere finder vej til virksomhedscenteret. Virksomhedscenteret har i alt 10 pladser ad gangen, hvoraf ca. 8 pladser er tilknyttet det boligsociale arbejde primært i beboerhusets cafe og genbrugsbutikkens sociale cafe. Derudover er ca. 2 pladser tilknyttet Østjysk Boligs drift i Bispehaven. I samarbejde med den enkelte beboer og dennes virksomhedskonsulent tilrettelægges der et individuelt forløb (handlingsplan), der tager højde for beboerens/borgerens baggrund, forudsætninger, udfordringer og ønsker for fremtidig udvikling. Forløbet har en varighed af 13 uger med mulighed for forlængelse, hvis

det vurderes at gavne beboernes udvikling.

Alle, der visiteres til Virksomhedscenteret, tildeles en håndholdt mentor, der følger beboeren gennem forløbet og vurderer den enkelte beboers progression. Den håndholdte mentor overleverer til virksomhedscenterets boligsociale kontaktperson, som deltager på møderne med virksomhedskonsulenten. Igennem praktikperioden gennemgår virksomhedspraktikanten en bred vifte af undervisning i praksis indenfor særlig fagområder som f.eks. rengøring, køkkendrift, hygiejnekurser, facility service o.l.

Et virksomhedspraktikforløb i Bispehaven vil have fokus på praktikantens sociale trivsel og sundhed. Disse aspekter kan være ligeså store barrierer for at komme i eller tilbage på arbejdsmarkedet. Gennem den boligsociale indsats bygges der bro til sociale netværk og folkesundhedstilbud, som vil bidrage til at øge beboernes almene trivsel og helbred.

Formål:

Hovedformålet er, at flere beboere kommer i arbejde og i uddannelse.

Delformålet er, at beboerne styrker deres kompetencer samt øger deres folkesundhedsmæssige trivsel.

Målgruppe(r):

Beboere i Bispehaven, der står udenfor arbejdsmarkedet og vurderes aktivitetsparate, men ikke job-parate.

Succeskriterier og datakilde for aktiviteten:

(OBS: Disse skal fremgå af aktivitetskemaet)

Succeskriterier:

Datakilde:

Mindst 6 virksomhedspraktikanter er i gennemsnittet tilknyttet Virksomhedscenteret

Lokale registreringer og målinger

Mindst 80 % af virksomhedspraktikanterne vurderer, at forløbet har styrket deres kompetencer ift. uddannelse og beskæftigelse

Lokale registreringer og målinger

Mindst 50 % brobygges til anden beskæftigelse eller engagere sig som frivillige i området.

Lokale registreringer og målinger

Organisering, ansvar og rollefordeling:

Organisering:

Virksomhedscenteret er organisatorisk placeret under team for 'Uddannelse og beskæftigelse', med en følgegruppe tilknyttet for at sikre den gode kommunikation, vidensdeling og faglig sparring.

Ansvarsfordeling

Det overordnede ansvar for virksomhedscenteret er placeret hos den boligsociale leder, mens den daglige koordinering af samarbejde og aktiviteter ligger hos den tilknyttede boligsociale medarbejder i helhedsplanen i tæt samarbejde med en boligsocial medarbejder med ledelsesansvar.

Rollefordeling:

Den kommunale virksomhedskonsulent udarbejder handlingsplanerne og deltager på møder med kontaktpersonen fra den boligsociale helhedsplan.

Jobcenteret visiterer arbejdssøgende beboere og borgere som vurderes aktivitetsparate, men ikke job-parate til virksomhedscenteret i Bispehaven

Det boligsociale yder håndholdt mentorindsats. Herudover vil en medarbejder være ansvarlig for kontakten herunder dokumentation til virksomhedscenteret, rekruttering til virksomhedscenteret samt øvrige aktiviteter der øger beskæftigelsen.

Alle borgerne visiteres til virksomhedscentret via virksomhedskonsulenten.

Ressourcer:

Boligsocial medarbejder (25%)

Boligsocial medarbejder med ledelsesansvar (20 %)

Håndholdt mentorindsats

Forankring:

Den lokale forankring af virksomhedscenteret sikres af følgegruppen for uddannelse og beskæftigelse der en gang årligt drøfter aktivitetens effekt og relevans, med efterfølgende afrapportering til den boligsociale styregruppe.

Delaftale for indsatsområdet *Forebyggelse og forældre-ansvar*

Bestyrelsen for den boligsociale indsats har ansvar for, at denne delaftale løbende ajourføres.

Navn på den boligsociale indsats, som delaftalen vedrører:

Helhedsplanen for Bispehaven 2017-2020.

Aftalens parter:

- Toke Agerschou, FU-Chef i Aarhus Kommune
- Jane Foged, Områdechef i Børn og Unge, Aarhus Kommune
- Marianne Bertelsen, Socialforvaltningens Ungdomscenter, Aarhus Kommune
- Morten Pedersen, Sport og Fritid, Aarhus Kommune
- Allan Søjstrøm, Direktør for Østjysk Bolig

Problemkompleks for indsatsområdet:

Bispehaven har en høj andel af børn og unge sammenlignet med resten af Aarhus. Disse børn og unge er præget af, at mange forældre er uden for arbejdsmarkedet, har lav uddannelsesniveau, dårligt helbred og en lav indkomst. Forældrene ønsker at understøtte deres børns trivsel og skolegang, men har svært ved det pga. manglende viden og kompetencer. Dette resulterer ofte i at børn og unge savner voksenkontakt og voksne rollemodeller. Lokale samarbejdspartnere peger derfor på behovet for at øge fokus på indsatsen over for forældrene. Dels er der behov for at forældrene får opbygget kompetence ift. det at agere forældre, og dels at der skabes tillid til lokale institutioner i området. Endvidere er der behov for at arbejde med opbygning af forældreansvar, således at forældrene tager ansvar for deres børns adfærd og opvækst. Set ift. Aarhus Kommune er der lavet underretninger på den 3-dobbelte andel af børn og unge i Bispehaven, hvilket understreger behovet for yderligere fokusering på tidlig forebyggelse herunder indsatser rettet mod forældrene. Dialogen med forældrene skabes ofte gennem børnene. Indsatsen retter sig derfor ikke alene mod forældrene, men også direkte i forhold til områdets børn og unge. Gennem opsøgende kontakt og relationsopbyggende aktiviteter med områdets børn og unge opnås kendskab til deres trivsel i forhold til fritids- og skoleliv samt hvilke positive eller negative fællesskaber de indgår i. Relationen er afgørende for det boligsociale arbejde i forhold til dels at styrke den fælles forebyggende indsats, og dels i forbindelse med opbygningen af en dialogskabende relation med forældrene.

Formål og lokalt opstillede målinger for indsatsområdet:

Formål:

FORMÅL Formålet med de boligsociale aktiviteter under indsatsområdet Forebyggelse og forældreansvar er primært: <ul style="list-style-type: none">• Styrke civilsamfundet• Større tryghed• Øget uddannelsesniveau	
DELMÅL FOR INDSATSOMRÅDET Til de 3 hovedformål for indsatsområdet knytter sig en række delmål: <ol style="list-style-type: none">1. Styrke samarbejdet med forældre om deres forældreansvar2. Inkludere børn og unge i positive fællesskaber	
Lokalt opstillede målinger (succeskriterier):	Datakilde:
1. Andelen af skolefravær i Bispehaven nedbringes over projektperioden, og tendere det gennemsnitlige skolefravær i Aarhus Kommune. (Skolefraværstatistik afventer genetablering af BoSocData)	BoSocData – Aarhus Kommune og det boligsociale fællessekretariat boligsociale monitoreringssystem
2. Andelen af de 1-14 årige i dagtilbud øges fra 60,7 i 2015 til 70 % i 2020. Til sammenligning er tallet for Aarhus Kommune 74,1 % i 2020.	BL-tal: Andel af de 1-14 årige i dagtilbud
3. Indekscoren for nabolagsproblemer stiger fra en score på 46 i 2015 til en score på 60 i 2020. Til sammenligning er tallet for Aarhus Kommune 72,3. Målsætningen på lang sigt er at nærme sig gennemsnittet for Aarhus Kommune.	Politiets tryghedsindeks
Aktiviteter som skal bidrage til indfrielse af formål og lokalt fastsatte mål/målinger:	
AKTIVITETER UNDER DELOMRÅDET Følgende aktiviteter er placeret under indsatsområdet Tryghed og Trivsel: <ul style="list-style-type: none">• Forældreansvar i fællesskaber• Foreningsmentorer• Børn og unge fællesskaber	
Samspil med og supplement til den kommunale indsats i boligområdet:	

De boligsociale aktiviteter under *Forebyggelse og forældreansvar* er et supplement til de lokale institutioners forældre- og familiekontakt, samt børn- og unge indsats. Den boligsociale helhedsplan arbejder for at skabe fundamentet for større tryghed og styrket civilsamfund ved, at arbejde med forælderrollen- og ansvaret i forbindelse med børns og unges skole- og fritidsliv.

Hensigten er, at øge den sociale kapital, så der skabes bedre betingelser for kommunale samarbejdspartnere, lokalpolitiet og områdets øvrige aktører for at bidrage til større tryghed og trivsel i området, samt styrke den sociale mobilitet. Helhedsplanen supplerer dermed Partnerskabsaftalen mellem Aarhus Kommune, Østjyllands Politi og Østjysk Bolig vedrørende styrket samlet indsats i Bispehaven, hvor fokus er på at genoprette ro og orden i området med afsæt i indsatser målrettet specifikke dagsordensættende målgrupper.

Indsatsområdets økonomi i henhold til budget (Her anføres finansiering for dette indsatsområde som oplyst i det vedlagte budget for den boligsociale indsats):

Organisation	Finansiering
<i>Landsbyggefonden</i>	3.247 t.kr.
<i>Lokal medfinansiering</i>	5.435 t.kr.
<i>Samlet budget for indsatsområdet</i>	8.682 t.kr.

Konflikthåndtering og underretning:

Det er et fælles ansvar at sikre helhedsplanens fremdrift og betingelserne for at løfte Bispehaven boligsocialt. Den boligsociale leder er under alle forhold ansvarlig for, at bestyrelsen, den boligsociale styregruppe samt lokale samarbejdspartnere involveres og underrettes, såfremt der opstår lokale forhold, som påvirker realisering af det boligsociale arbejde. Ligeledes forventes bestyrelsesmedlemmer/styregruppemedlemmer at bringe beslutninger, som påvirker arbejdet i Bispehaven, ind i bestyrelsen/styregruppen, således parterne gensidigt underrettes om ethvert forhold, som har indflydelse på de fælles planer.

Opstår der uoverensstemmelse vedrørende realisering af det boligsociale arbejde i Bispehaven eller i partnerskabet, er Østjysk Boligs Udviklingschef ansvarlig for at adressere uoverensstemmelsen og skabe platform for håndtering af den. Parterne er gennem partnerskabsaftalen gensidigt ansvarlige for at løse problemstillinger omkring Bispehaven. Enhver uoverensstemmelse, som ikke kan løses gennem almindelig dialog og kræver en overordnet afgørelse, rejses for bestyrelsen, som får fremlagt situationens forskellige interesser og træffer beslutning på et nuanceret grundlag.

Revision af delaftalen (Eventuelle reviderede aftaler skal ikke fremsendes til Landsbyggefonden, men fonden skal om nødvendigt til enhver tid kunne rekvirere ajourførte delaftaler):

På følgegruppemøder drøftes det, om en eventuel revision af aftalen kan komme på tale. Anses der behov for dette løftes forslaget til den boligsociale styregruppe, som vil træffe beslutning om, hvorvidt der skal indsendes en indstilling til bestyrelsen ift. revision af delaftalen.

Delaftalen gælder fra:

Delaftalen er gældende fra 1. januar 2017 til 31. januar 2020.

Aktivitetsnavn:
Forældreansvar i Fællesskaber (Brobygning mellem Skole og forældre, Boligsociale familiekurser og temaarrangementer for forældre, Kilde: CFBU, Inspirations- og Videnskatalog)
Indhold og praksis (aktivitetsbeskrivelse):
<p>Forældreansvar i Fællesskaber bruger fællesskabsbegrebet som en ramme til hvem, hvad og hvordan den boligsocial indsats vil arbejde med at styrke forældreansvaret i Bispehaven. Eksisterende forældrefællesskaber omkring mødregrupper, familieaftener, Plusprojektet mv. vil fungere som indgang til at gå i dialog om forælderrollen. Et central fokus i området er, at få styrket civilsamfundet med henblik på et større ejerskab til området, samt større ansvar over for børn og unges trivsel og adfærd. Heri ligger også et fælles ansvar, hvor flere voksne forældre/beboere skal <i>turde</i> at sætte en stopper for normbrydende adfærd. Beboerne skal hjælpes og understøttes i forælderrollen f.eks. i forhold til sundhed, skolegang eller fritidsliv. Forældrene og børnene skal inkluderes i disse fællesskaber, så forældrene kan søge støtte i hinanden og blandt professionelle ansatte. Konkret vil aktiviteten bestå af følgende delelementer:</p> <ul style="list-style-type: none">• Viden og praksisnær håndholdt rådgivning ift. forælderrollen• Sikre fælles fokus på forældresansvaret• Familiecafe, temaaftner og kursusforløb <p>Den boligsociale helhedsplan stiller en medarbejder til rådighed, som beboerne kan henvende sig til med spørgsmål ift. forælderrollen f.eks. institutionsstart, sundhedsproblemstillinger, kriminalitet- eller misbrugsproblemstillinger. Medarbejderen vil forsøge at rådgive beboerne eller brobygge til andre instanser i netværket. Foruden den åbne rådgivning er det et fælles boligsocialt ansvar, at have fokus på forældrenes ansvar. Der arbejdes således med tværgående opkvalificering af alle medarbejdere i Bispehaven om, hvordan forældrene kan inddrages i aktiviteter samt opkvalificering i praksisnær håndholdt rådgivning i forbindelse med aktiviteter og arrangementer i området. En forældrevejleder fra det lokale Børneby Ellekær (Skole- og dagtilbudsområdet) med kendskab til området og dets beboere tilknyttes aktiviteten (10 timer/ugen). Forældrevejlederen styrker indsatsen med faglig indsigt, koordinering og samskabelse med lokale institutioner, samt praksis erfaring med metoder, der har vist sig at have positiv effekt over forældrene. Herudover tilbyder og arrangerer aktiviteten i samarbejde med forældrene familiecafe og temaaftener med deltagelse af relevante fagpersoner samt tilbyder kursusforløb. Familie, Børn og Unge (FBU, Socialforvaltning, Aarhus Kommune) indgår i den forbindelse, som en væsentlig samarbejdspart ift. at understøtte de ønskede mål om tidligere indsats for forældregrupper i lokalområdet. FBU indgår i samarbejder med deres mange kompetencer i forhold til udsatte familier herunder teenageudfordringer, udsatte børn og unge, misbrug etc, som bidrag til eksempelvis gruppeoplæg for forældre som kunne ønske dette samt byde ind med kortere kompetenceløft til professionelle og boligsociale medarbejdere som i deres dagligdag, vil kunne opleve konkrete udfordringer med grupper af unge.</p>
Formål:
Det overordnede formål med aktiviteten er, at skabe øget tryghed og et styrket civilsamfund. Delformålet er, at øge forældreansvaret over for børns adfærd og trivsel
Målgruppe(r):
Primær: Forældre i Bispehaven

Sekundær: Øvrige voksne i Bispehaven	
Succeskriterier og datakilde for aktiviteten:	
(OBS: Disse skal fremgå af aktivitetsskemaet)	
Succeskriterier:	Datakilde:
Der afholdes på årsbasis mindst 12 cafemøder/temaaftener	Egne registreringer
Mindst 2 cafemøder/temaaftener afholdes af forældrene som værter.	Lokale registrering og måling
Lokale samarbejdspartnere vurderer at aktiviteten har skabt en bedre dialog med forældrene i området	Lokale registrering og måling
Organisering, ansvar og rollefordeling:	
Organisering: Forældreansvar i Fællesskaber er organisatorisk placeret under team for 'Forebyggelse og forældreansvar', med en følgegruppe tilknyttet for at sikre den gode kommunikation, vidensdeling og faglig sparring	
Ansvarsfordeling Det overordnede ansvar for Forældreansvar i fællesskaber er placeret hos den boligsociale leder, mens den daglige koordinering af samarbejde og aktiviteter ligger hos den tilknyttede boligsociale medarbejder med ledelsesansvar i helhedsplanen.	
Rollefordeling: Den boligsociale indsats varetage indsatsen og opbygger netværk med forældrene i Bispehaven. Aktiviteten udvikles over tid med relevante samarbejdspartnere.	
Ressourcer: Boligsocial medarbejder med ledelsesansvar (80%) Forældrevejleder fra Skole- og dagtilbudsområdet / Børneby Ellekær (10 timer) Forældreoplæg samt understøttelse af professionelle (FBU, Socialforvaltningen, Aarhus Kommune)	
Forankring:	
Den lokale forankring af aktiviteten sikres af delaftalens følgegruppe, der halvårligt drøfter aktivitetens relevans og effekt.	

Aktivitetsnavn:
ForeningsMentor (Brobygning til foreningsliv, Kilde: CFBU, Inspirations- og Videnskatalog)
Indhold og praksis (aktivitetsbeskrivelse):
ForeningsMentor hjælper ikke-aktive børn og unge med at komme i gang med en fritidsaktivitet gennem frivillige foreningsmentorer. Aktiviteten består af følgende delelementer: <ul style="list-style-type: none">• Rekruttering af frivillige foreningsmentorer• Håndholdt guide til fritidsaktiviteter (positive fællesskaber)• Kontakt med familierne

<p>ForeningsMentor samarbejder med Red Barnet om aktiviteten og hjælpes ad med at rekruttere frivillige mentorer gennem eksisterende netværk. Børnene rekrutteres gennem det boligsociale arbejde og de aktiviteter der er iværksat under den boligsociale helhedsplanen. De frivillige mentorer anvender en en-til-en metode, hvor de tager kontakt til den enkelte familie, som har ønsket støtte til at deres barn starter i en forening. Foreningsmentorens opgave er, at formidle kontakten mellem familien og foreningen, og at følge barnet og forældre til en prøvetræning. Efter henholdsvis 2 uger og ved sæsonafslutning kontakter ForeningsMentor igen familien og følger op på om de har brug for yderligere vejledning. Aktiviteten styrkes ved at blive knyttet sammen med Forældreansvar i Fællesskaber, hvorfra der kan reklameres om ForeningsMentor og bygges bro mellem forældre og Foreningsmentor koordinatoren..</p>	
Formål:	
<p>Det overordnede formål med aktiviteten er et styrket civilsamfund.</p> <p>Delformålet er, at styrke børns tilknytning til lokale foreninger og fritidstilbud.</p>	
Målgruppe(r):	
<p>Børn og unge i Bispehaven</p>	
Succeskriterier og datakilde for aktiviteten:	
<p>(OBS: Disse skal fremgå af aktivitetskemaet)</p>	
Succeskriterier:	Datakilde:
Rekruttering af min. 10 frivillige det første år.	Egne registreringer
Min. 30 børn hjælpes i gang med fritidsaktivitet pr. år	Egne registreringer
Min. 60 % af disse børn blive aktive i foreningen	Egne registreringer
Organisering, ansvar og rollefordeling:	
Organisering: <p>Foreningsmentorer er organisatorisk placeret under team for 'Forebyggelse og forældreansvar', med en følgegruppe tilknyttet for at sikre den gode kommunikation, vidensdeling og faglig sparring</p>	
Ansvarsfordeling <p>Projektledelsen af projektet ligger hos Sport og Fritid i Aarhus Kommune, som sikrer projektets fremdrift i Bispehaven, samt sørger for en koordinering på tværs af de øvrige ForeningsMentorindsatser i Aarhus. Den daglige koordinering sker mellem ForeningsMentor Koordinatoren, Foreningskonsulenten fra Sport og Fritid samt den tilknyttede boligsociale medarbejder med ledelsesansvar.</p>	
Rollefordeling: <p>Koordinatoren for ForeningsMentor varetager opgaver som rekruttering, introduktion og oplæring af nye frivillige, kontakt til lokale samarbejdspartnere, koordinering af mentorforløb mellem de frivillige, pleje og fastholdelse af de frivillige, samt at indsamle erfaringer til projektet. Koordinatoren kan søge råd og sparring blandt de boligsociale medarbejdere. Projektledelsesansvaret placeres hos Sport og Fritid, Aarhus Kommune.</p>	
Ressourcer: <p>ForeningsMentor koordinator (15 timer) Foreningskonsulent fra Sport og Fritid (2 timer til projektledelse) Boligsocial medarbejder med ledelsesansvar (5%)</p>	

Forankring:
Den lokale forankring af aktiviteten sikres af delaftalens følgegruppe, der halvårligt drøfter aktivitetens relevans og effekt.
Aktivetsnavn:
Børn og unge i fællesskaber (Fritidsaktiviteter i boligområdet og gadeplans/opsøgende relationsarbejde blandt unge, Kilde: CFBU, Inspirations- og Videnskatalog)
Indhold og praksis (aktivetsbeskrivelse):
<p>Børn og unge i fællesskaber koordinere områdets børn og unge tilbud, og bygger bro til positive fællesskaber. Aktiviteten består af følgende delelementer:</p> <ul style="list-style-type: none">• Koordinerende, opsøgende og brobyggende indsats• Tovholder på fælles børn og unge aktiviteter i ferieperioder• Skabe synergi mellem aktiviteter på tværs af organisationer <p>Aktiviteten skal bidrage til en nænsom afvikling af de forberedende boligsociale børneklubber for 8-11 årige (aktivitet i helhedsplanen for 2013-2016). En del af udfordringen er, at mange børn går i skoler uden for distriktet, men ikke er tilknyttet skolernes SFO-ordning. I fællesskab med UngiAarhus og skole- og dagtilbudsområdet kortlægges omfanget af de berørte børn, og der bygges bro til normalsystemet tilbud.</p> <p>Den opsøgende indsats gælder også unge i området, som guides over i områdets forskellige kompetence- og læringsmiljøer i stedet for at hænge ud på gadehjørner eller i beboerhuset uden egentlig formål. Fokus er her på, at hjælpe den pågældende unge hen til rette tilbud (f.eks. Spor 215, UngiAarhus, Studieværkstedet mv.). Formålet er, at øge deltagelsen i eksisterende tilbud og bidrage til skabelsen af positive ungemiljøer med særligt fokus på understøttelsen af den lokale kommunale klub.</p> <p>Aktiviteten koordineres og udføres i fællesskab med UngiAarhus, der stiller medarbejderressourcer til rådighed i form af såvel medarbejdertimer (5 timer/ugen) som ledelse (1 time/ugen), hvilket skal sikre den fælles koordinering og samskabelse. I fællesskab varetages tovholderfunktionen i forhold til fælles børn- og ungeaktiviteter i løbet af året, og specifik i forhold til ferieperioder. Koordineringen af det praksisnære samarbejde vil inddrage øvrige lokale aktører gennem PIB – Praksis i Bispehaven for at sikre synergi på tværs af de lokale aktører.</p>
Formål:
Det overordnede formål med aktiviteten er, at skabe øget tryghed og et styrket civilsamfund. Delformålet er, at inkludere børn og unge i positive fællesskaber
Målgruppe(r):
Børn og unge mellem 8-18 år.
Succeskriterier og datakilde for aktiviteten:
(OBS: Disse skal fremgå af aktivitetsskemaet)

Succeskriterier:	Datakilde:
Senest 2 uger før ferieperioder foreligger der fælles ferieaktivitetsplaner for børn og unge	Egne registreringer
Børn og unge oplever at Bispehaven tilbyder positive ungdomsmiljøer	Lokale målinger / Voxpop
Samarbejdspartnere vurderer at aktiviteten har øget børn og unges trivsel i området.	Lokale målinger
Organisering, ansvar og rollefordeling:	
<p>Organisering: Børn og unge fællesskaber er organisatorisk placeret under team for 'Forebyggelse og forældreansvar', med en følgegruppe tilknyttet for at sikre den gode kommunikation, vidensdeling og faglig sparring</p> <p>Ansvarsfordeling Det overordnede ansvar for Børn og ungefællesskaber er placeret hos den boligsociale leder, mens den daglige koordinering af samarbejde og aktiviteter ligger hos den tilknyttede boligsociale medarbejder i helhedsplanen i samarbejde med den boligsociale medarbejder med ledelsesansvar.</p> <p>Rollefordeling: Den boligsociale indsats og UngiAarhus samarbejder om at skabe de bedste betingelser for positive børn- og ungemiljøer. Konkret vil en medarbejder fra den boligsociale helhedsplan og en medarbejder fra UngiAarhus agere tovholder på fælles ferieaktivitetsplaner for området børn og unge.</p> <p>Ressourcer: Boligsocial medarbejder med ledelsesansvar (15 %) Boligsocial medarbejder (30 timer) Medarbejder fra UngiAarhus (5 timer) Leder fra UngiAarhus (1 time)</p>	
Forankring:	
Den lokale forankring af aktiviteten sikres af delaftalens følgegruppe, der halvårligt drøfter aktivitetens relevans og effekt.	